

SAMENWERKINGSVERBAND REGIO EINDHOVEN

Programmabegroting 2013

Inhoudsopgave

AANBIEDINGSBRIEF GEMEENTERADEN	5
OVERZICHT SRE	11
KERNGEGEVENS	12
1. LEESWIJZER	13
2. PROGRAMMA'S	15
3. FINANCIËLE BEGROTING	41
3.1 Overzicht baten en lasten	43
3.2 Toelichting op het overzicht baten en lasten	44
3.3 Staat van herkomst en besteding van middelen	46
3.4 Inwonerbijdrage	48
3.5 Kengetallen	49
4. PARAGRAFEN	51
4.1 Weerstandsvermogen	51
4.2 Financiering	55
4.3 Bedrijfsvoering	56
4.4 Verbonden partijen	60
4.5 Grondbeleid	61
OVERZICHT GEMEENTELIJKE BIJDAGEN	63
MEERJARENRAMING PROGRAMMA'S	67
STAAT VASTE ACTIVA EN EMU SALDO	71
STAAT RESERVES EN VOORZIENINGEN EN VOORUITONTVANGEN SUBSIDIES	75

Samenwerkingsverband
Regio Eindhoven

Keizer Karel V Singel 8
Postbus 985
5600 AZ Eindhoven
Tel: 040 2594594
Fax: 040 2594540
E-mail: info@sre.nl
Internet: www.sre.nl
KvK: 17245531
Bankrek.nr.: 67.89.12.084
Iban: NL03 INGB 0678912084

Aan de gemeenteraden van de
21 deelnemende gemeenten

uw kenmerk

uw brief van

ons kenmerk

27537-29058\CDE\HSW

Datum

15 maart 2012

Onderwerp

Aanbiedingsbrief Begroting 2013 aan de
gemeenteraden

e-mailadres

h.sweegers@sre.nl

Geachte raad,

/ Hierbij treft u aan de concept-Programmabegroting 2013 van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE). Het betreft de derde begroting in de bestuurperiode 2010-2014. Dit concept is een globale begroting, die nu in procedure genomen moet worden om te kunnen voldoen aan de wettelijke termijnen rond de vaststelling van de begroting. Het is ook een beleidsneutrale begroting, gezien de huidige ontwikkelingen zoals hierna in deze brief zijn opgenomen.

Bij het opstellen van deze begroting hebben wij rekening gehouden met de Regionale Agenda 2011-2014 en de eerste uitwerking hiervan, zoals is neergelegd in het Werkprogramma 2012. Daarnaast is de nota 'Financiële uitgangspunten SRE-begroting 2013' gehanteerd, zoals vastgesteld in de Regioraad van 15 december 2011.

De Regionale Agenda gaat uit van de ambitie om in het jaar 2020 tot de wereldtop te behoren als technologieregio en een sterke economie te combineren met hoge ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Deze ambitie vraagt om samenwerking tussen de 21 gemeenten van de regio Eindhoven en om een SRE dat verbindt en versnelt.

In de Regionale Agenda is de ambitie vertaald in een aantal concrete regionale thema's. De intergemeentelijke samenwerking krijgt hiermee focus en doelgerichtheid. Samen formuleren we één gezamenlijke ambitie voor de regio en met elkaar realiseren we de gestelde doelen. Het SRE richt zich met name op het bij elkaar brengen van alle partijen om te werken aan de verwezenlijking van de doelstellingen en ambities en samen resultaten te bereiken. De samenwerkende partijen nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de strategie en de inhoudelijke agenda. De gemeenten gaan uit van eigen kracht en doen in principe zelf wat zij zelf het beste kunnen. De thema's op regionale schaal worden belegd bij het SRE, dat zorgt voor slagkracht en snelheid in de samenwerking. Het SRE richt zich op strategieontwikkeling, beleidssynchronisatie, proces- en projectsturing en specifieke dienstverlening op contractbasis.

27537-29058\CDE\HSW-1

Samenwerkingsverband
Regio Eindhoven

In het werkprogramma zijn de taken op de verschillende beleidsterreinen aangescherpt en een aantal zijn vervallen. Inzichtelijk is gemaakt hoe de verhouding tussen regionale en subregionale taken/opgaven is. De rollen van het SRE, zoals in de Regionale Agenda vastgesteld, zijn duidelijk benoemd op de verschillende beleidsterreinen. Met het vaststellen van het Werkprogramma 2012 is het 'eindplaatje' nog niet bereikt. Er zijn nog veel ontwikkelingen en vraagstellingen die van invloed zijn op de totstandkoming van een vernieuwde samenwerking in het SRE-gebied. Op dit moment zijn we nog niet zo ver dat deze al leiden tot verdere aanpassingen in de globale begroting 2013.

Majeure ontwikkelingen

Wet Gemeenschappelijke Regelingen-plus (WGR +)

Op 2 maart 2012 heeft het Kabinet in een brief aan de Tweede Kamer over de voortgang bericht met betrekking tot de afschaffing van de WGR+.

Hierbij moeten voorzieningen worden getroffen voor, in onze regio, twee wettelijke taken. De belangrijkste is de verkeer- en vervoerstaak, die opnieuw belegd moet worden. In onze regio wil het Kabinet deze bij de Provincie beleggen. Het voornemen is om dit per 1 januari 2013 geregeld te hebben. Taken en de bijbehorende BDU middelen gaan dan rechtstreeks naar de Provincie. Hiermee komt een einde van het SRE als vervoersautoriteit.

De tweede taak betreft de woonruimteverdeling waarbij het Kabinet aangeeft dat beleidscoördinatie op dit terrein ook na de afschaffing van de plusstatus op het niveau van de regionale woningmarkt wenselijk blijft. Verwacht mag worden dat besluitvorming in de Tweede Kamer zal overeenkomen met het standpunt van het Kabinet. De voorbereidingen dienen getroffen te worden waarbij consequenties voor het SRE en de SRE-organisatie nauwkeurig in beeld worden gebracht. Deze gevolgen zullen u middels een separaat voorstel worden aangeboden.

Vorming RUD

Het Rijk heeft besloten tot het vormen van Regionale Uitvoeringsdiensten (RUD's). Lang is de discussie gegaan over het takenpakket dat ondergebracht zou moeten worden in de RUD's. Duidelijk is nu dat het landelijke pakket op het gebied van vergunningverlening-, toezicht- en handhavingstaken (VTH-taken) door de RUD's uitgevoerd moeten gaan worden. Er is geen ruimte voor het in Brabant gewenste minimumpakket 'Brabants Bont'. De gemeenten en de Provincie zullen hun VTH-taken in een nieuwe organisatie gaan onderbrengen. Wellicht later ook de Waterschappen. In Zuidoost-Brabant is ervoor gekozen de huidige SRE Milieudienst als basis te gebruiken voor de vorming van de RUD in deze regio. Er wordt een nieuwe Gemeenschappelijke regeling met als deelnemers de 21 gemeenten in de regio en de Provincie opgericht. Op 1 januari 2013 moet de vorming van de RUD een feit zijn. Op dit moment wordt hier hard aan gewerkt. Consequentie hiervan is dat de SRE Milieudienst geen onderdeel meer uitmaakt van het SRE per 1 januari 2013. Het ontvlechtingproces is in volle gang. Nu is het echter nog niet mogelijk om dit te verwerken in de begroting 2013 en zal het te zijner tijd tot een gewijzigde begroting leiden.

Inhoudelijke opgave SRE

In de Regionale Agenda is sterk benadrukt dat uitgegaan moet worden van de kracht van de 21 gemeenten. De gezamenlijke kracht kan ertoe leiden dat de kracht van de regio optimaal benut wordt. Om dit ook werkelijkheid te laten worden is het nodig de verschillende vraagstukken die zich steeds duidelijker in de regio aandienen te onderkennen en afspraken te maken hoe daar samen mee om te gaan. Hierbij moeten we denken aan concrete regionale afspraken over de belangrijkste opgaven op dit moment op het gebied van wonen en bedrijventerreinen. Deze opgave is te zien als herverdelingsopgave van de regio. In de Regionale Agenda hebben we ons voorgenomen om perspectief te creëren voor Brainport in het jaar 2020. Nu gebeurt er op deze terreinen al veel. Wat ontbreekt is een gezamenlijk beeld en perspectief dat

27537-29058\CDE\HSW-2

Samenwerkingsverband
Regio Eindhoven

ons meer richting kan geven en leiden naar adequate oplossingen en belangrijker nog een sterke positie als regio. Zeker nu in de regio steeds meer subregionaal wordt gewerkt, is het belangrijk dat ze een scherp regionaal perspectief hebben. Het werken aan deze opgave zal ook duidelijker maken wat er op regionale en subregionale schaal moet gebeuren. Het takenpakket van het SRE komt hiermee in een volgend stadium van ontwikkeling naar een vernieuwde samenwerking.

Regionale governance

Rode draad in de Regionale Agenda is de multi-level governance. Er is nog nooit zo intensief samengewerkt als nu. Het aantal samenwerkingsrelaties in de regio is de laatste tijd onstuimig gegroeid. Gelet op het bestaande 'daily urban system' in de regio, is de regio van de 21 gemeenten het vertrekpunt als regionale schaal. Voor veel vraagstukken kan en moet een ander schaalniveau worden gekozen en dit is wat steeds meer in de regio ook gebeurt. In onze regio is multi-level governance dan ook al een feit. De verschillende samenwerkingsverbanden samen zijn te beschouwen als een flexibele netwerkstructuur, waarin (afhankelijk van thema en aard van de opgave) elke combinatie kan. De structuur van het SRE is het casco waarop deze flexibele netwerkstructuur kan functioneren. Het is de plaats waar verbindingen tot stand komen. Het proces van multi-level governance (binnen regionale governance) verloopt grotendeels al als een organisch proces. Toch kunnen een aantal interventies op het gebied van bestuurlijke organisatie hierop een positief effect hebben. Hierbij denken we aan het anders inrichten en vormgeven van het portefeuillehoudersoverleg (POHO). In hoeverre dit consequenties heeft bijvoorbeeld voor het Dagelijks Bestuur en de Regioraad is nog te bezien.

Toekomstige bezuiniging

De bestuurders van onze 21 gemeenten staan voor grote uitdagingen. Denk aan de stagnatie van de woningbouw, waardoor forse tekorten ontstaan in de grondexploitatie bij gemeenten en de decentralisaties op het terrein van werk, de begeleiding van de AWBZ en de jeugdzorg. Ook krijgen gemeenten de komende jaren te maken met forse tegenvallers in de algemene uitkering door de extra kortingen hierop door het Rijk. Het gemeentefonds deelt voor grosso modo 18 procent mee in de rijksbezuinigingen. Verder kunnen gemeenten geraakt worden door kortingen op specifieke uitkeringen. In de media circuleren bedragen tussen de 5 en 15 miljard aan rijksombuigingen. Als we voor het gemak uitgaan van 10 miljard en de helft hiervan komt voor rekening van de departementen en de helft wordt bezuinigd op sociale zekerheid en zorg, dan betekent dit een korting op het gemeentefonds van 900 miljoen, ofwel 56 euro per inwoner.

De vorgeschetste financiële tegenvallers bij onze 21 gemeenten zullen ook gevolgen hebben voor het SRE. Maar duidelijk is dat te realiseren ombuigingen bij het SRE niet meer via efficiency maatregelen en kaasschaaf gehaald kunnen worden. Politieke heroriëntatie en herinrichting zijn nodig om een gezonde bijdrage voor de regio te bewerkstelligen.

Externe ontwikkelingen

Op de beleidsterreinen van het SRE zijn een aantal trends en ontwikkelingen van invloed.

- Globalisering.

Er vindt een belangrijke verschuiving plaats binnen de mondiale economie. Bedrijven worden steeds internationaler en verleggen hun focus naar opkomende economieën. Om deze bedrijven en hun kennisbasis stevig in regio te verankeren is een innovatief eco-systeem van groot belang.

- Krapte arbeidsmarkt

De demografische ontwikkelingen veroorzaken een toenemende krapte van de arbeidsmarkt. De beschikbaarheid van voldoende vakkrachten en kenniswerkers is van essentieel belang om de

27537-29058\CDE\HSW-3

Samenwerkingsverband
Regio Eindhoven

regionale kenniseconomie te stimuleren. Ouderen zullen steeds langer moeten doorwerken en de arbeidsparticipatie van kwetsbare groepen moet bevorderd worden.

- **Vergrijzing en krimp**

De opkomende vergrijzing in Europa biedt nieuwe economische uitdagingen. Nieuwe marktkansen ontstaan o.a. rondom innovatieve zorg- en dienstverleningsconcepten, technologie in de zorg en andere woon- en leefomgevingen. Ook de hieruit voortkomende krimp zal een belangrijke impact hebben op de wijze waarop economische dragers in kernen en wijken worden ingericht.

- **Duurzaamheid**

Om op de langere termijn economische groei in de regio te kunnen blijven handhaven, zal het duurzamer inrichten van onze regio een belangrijke randvoorwaarde zijn. Niet alleen om in voldoende mate te kunnen blijven voorzien in grond- en hulpstoffen, maar ook om de directe leefomgeving op een hoger kwaliteitsniveau te brengen.

- **Technologie**

Een van de meest herkenbare mondiale trends is de steeds verdere integratie van technologie in het dagelijks leven. Technologische ontwikkelingen veranderen onze manier van leven en werken. Nieuwe markten kunnen bediend worden door (verder) in te spelen op maatschappelijke vraagstukken zoals duurzame energieopwekking, slimme mobiliteit, gezonde voeding, vergrijzing en gezondheidszorg

Bezuinigingstaakstelling

Dienst SRE

Indertijd is in de begroting 2011 voor de dienst SRE een structurele bezuiniging op de inwonerbijdrage opgenomen van ruim € 1,2 miljoen. De in het bezuinigingsplan opgenomen maatregelen zijn inmiddels voor een groot deel geëffectueerd. In de begroting 2012 resteert nog een taakstellende bezuinigingspost van € 385.000,-. Deze post heeft voornamelijk betrekking op bovenformatief personeel en is een direct gevolg van de nieuwe Regionale Agenda en de herprioritering van werkzaamheden.

Door natuurlijk verloop, vacaturestop of anderszins dient vorengenoemde post te worden afgebouwd. Uitgaande van het natuurlijk verloop van voor de recessie is met uw raad afgesproken dat het bovenformatieve probleem nog binnen deze bestuursperiode (2011-2014) is opgelost. Dit impliceert dat in de begroting 2013 rekening is gehouden met een verdere afbouw van de personele taakstelling tot circa € 180.000,-.

Om de structurele afbouw van personeel te kunnen bewerkstelligen, is naar inschatting € 500.000,- incidenteel nodig. Wij stellen u voor dit te betalen uit het te verwachten rekeningresultaat 2011.

Regionaal Historisch Centrum (RHCE)

In de raad van 16 maart 2012 is de businesscase van het Regionaal Historisch Centrum (RHCE) vastgesteld.

Hierin is een bezuinigingstaakstelling voor deze bestuursperiode opgenomen van bijna € 600.000,-.

In de begroting 2013 wordt hiervan € 180.000,- gerealiseerd.

Wij verwachten dat bij de behandeling van de concept-begroting in de Regioraad van aanstaande juni meer bekend is over de vorengeschetste ontwikkelingen. Vervolgens kan het proces in gang worden gezet om de doorwerking voor het SRE in beeld te brengen. Het resultaat hiervan zal worden verwerkt bij eerste begrotingswijziging.

27537-29058\CDE\HSW-4

Samenwerkingsverband
Regio Eindhoven

Wij verzoeken u vóór 1 juni 2012 te reageren op de concept Programmabegroting SRE 2013, zodat uw reactie kan worden meegenomen bij de behandeling van de begroting in de portefeuillehoudersoverleggen van juni 2012.

Uw reactie wordt samen met die van de portefeuillehouders in het kader van de vaststelling van de begroting 2013 behandeld in de Regioraad van 28 juni 2012.

Hoogachtend,

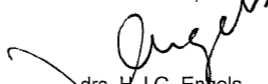
het Dagelijks Bestuur
van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven,

de voorzitter,

R. van Gijzel.

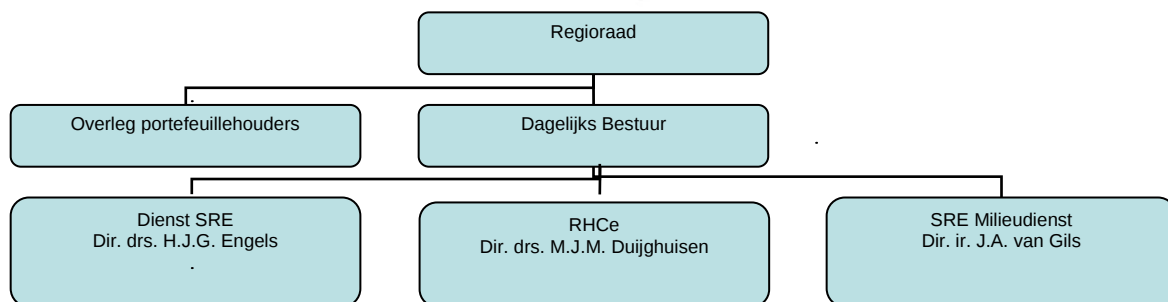
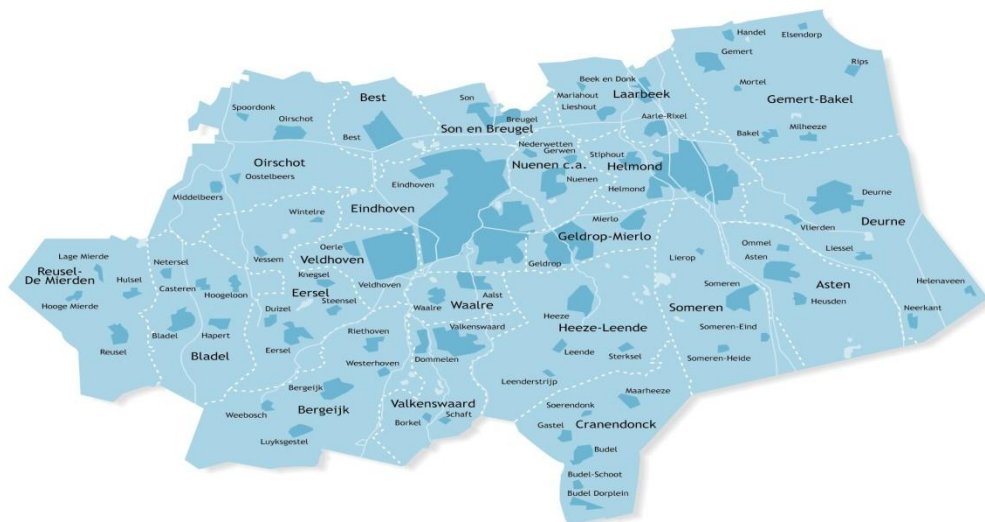
de secretaris,

drs. H.J.G. Engels.

Samenwerkingsverband
Regio Eindhoven

Gemeenschappelijke Regeling

Bij besluit van 12 mei 1993 is de Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband Regio Eindhoven door Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant goedgekeurd. Deze regeling is gewijzigd op basis van de reacties van de gemeenten en de op 21 december 2004 door de Tweede Kamer aangenomen Wijzigingswet Wgr-plus, die op 1 januari 2006 in werking is getreden.

In 2010 hebben alle 21 aan het SRE deelnemende gemeenten een gelijkkluidend besluit genomen over de derde wijziging van de Gemeenschappelijke regeling van het SRE.

Deelnemende gemeenten	21
Regioraad	21 leden
Dagelijks Bestuur	Portefeuille
R. van Gijzel	Bestuurlijke samenwerking, Bestuurscommissie
drs. A.A.M. Jacobs	Mobiliteit, coördinatie MIRT/gebiedsontwikkeling Midden en Oost, Gulbergen
M.C.T. Fiers	Ruimte en volkshuisvesting, gebiedsontwikkeling West
mr. H.C.R.M. de Wijkerslooth	Economie, arbeidsmarkt, Brainport
J.G.M.T. Ubachs	Milieu, plattelandontwikkeling, financiën, personeel en organisatie
J.A.M. Thijs-Rademakers	Zorg en welzijn, cultuur(-historie/RHCE), recreatie en toerisme
drs. H.J.G. Engels, secretaris	

Kerngegevens

	Begroting 2013	Werkprogramma 2012
Algemeen		
Inwoners	742.564	735.358
Woningen	314.934	314.461
Bedrijven en instellingen	62.013	58.273
Werkzame personen	387.200	335.355
Hectares	146.000	146.000
Archief RHCE m1	10.286	10.286
Financieel (in €)		
Programmasaldo		
Bestuurlijke samenwerking	-916.318	-971.598
Economie	-2.708.423	-1.778.651
Fysieke leefomgeving	-3.320.053	-2.838.677
Sociale leefomgeving	-707.939	-609.666
Service		
- Cultuurhistorie	408.341	-590.069
- Dienstverlening SRE Milieudienst	0	0
Voorziening Landgoed Gulbergen	0	0
Gemeentelijke bijdragen		
- Per inwoner		
Dienst SRE exploitatiebijdrage	9,691	7,109
SRE Stimuleringsfonds	3,554	5,980
RHCE: Opslag en beheer per m1	215,346	228,539
RHCE: Toezicht	0,630	0,616
RHCE: Openbaarheid per m1	74,710	73,009
- Totaal		
Exploitatiebijdrage	10.629.272	8.794.236
Regionaal Stimuleringsfonds	2.639.072	4.420.165
	13.268.345	13.214.400
Bijdragen overheden		
EU	50.000	41.468
Rijk	48.357.456	54.765.644
Provincie	839.680	1.136.038
Gemeenten (incl. BSG)	24.368.345	24.314.401
Omzet milieucontracten	15.273.000	17.163.000
Lasten		
Apparaatskosten	23.961.459	26.616.455
Programmakosten	70.361.993	78.226.617
Totaal lasten	94.323.452	104.843.073
Totaal baten	94.323.452	104.843.073
Personeel (in Fte's)		
Dienst SRE	54,1	59,6
RHCE	32,0	33,0
SRE Milieudienst	143,6	193,5
	229,7	286,1
Personeel derden		
Dienst SRE	0,0	3,8
RHCE	4,2	4,2
SRE Milieudienst	25,4	8,6
	29,6	16,6

1. Leeswijzer

Hierbij treft u de concept-Programmabegroting 2013 aan van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE). Het betreft de derde begroting in de bestuursperiode 2010-2014.

Op basis van de nota 'Financiële uitgangspunten SRE-begroting 2013, zoals vastgesteld in de Regioraad van 15 december 2011, is de inwonerbijdrage 2012 geïndexeerd met 2,33 procent en is er geen nacalculatie toegepast.

In dit document is de aanbiedingsbrief aan de 21 gemeenteraden opgenomen. Hierin worden de majeure ontwikkelingen weergegeven die van invloed zijn op de beleidsterreinen van het SRE. Tevens is er in de brief aandacht voor de bezuinigingstaakstelling van het SRE.

Op basis van de Regionale Agenda kunnen wij de volgende 5 programma's onderscheiden:

1. Bestuurlijke samenwerking
2. Economie
3. Fysieke leefomgeving
4. Sociale leefomgeving
5. Service:
Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCE)
SRE Milieudienst

De begroting 2013 is gesplitst in twee delen. Dit hangt samen met de afbakening van de bevoegdheden van Regioraad en Dagelijks Bestuur.

De Regioraad stelt kaders, autoriseert de programmabegroting en controleert. Het Dagelijks Bestuur voert uit en legt verantwoording af en gebruikt daarbij een meer gedetailleerde productbegroting dat een beheerstechnische functie heeft.

De programmabegroting bestaat uit een overzicht van de programma's, de financiële begroting en de (voorgeschreven) paragrafen. Dit deel wordt ook verspreid naar de deelnemende gemeenten voor het geven van een reactie. De bestuurlijke behandeling van de programmabegroting is voorzien voor de vergadering van de Regioraad van 28 juni 2012.

De productbegroting voor het Dagelijks Bestuur bestaat uit productbladen en de (vak)dienst productbegrotingen.

In de programmabegroting wordt per programma aangegeven:

- omschrijving programma;
- beleidskader
- trends en ontwikkelingen
- wat het SRE wil bereiken;
- wat het SRE daarvoor gaat doen;
- wat mag dit het SRE kosten.

De programmagerichte indeling draagt bij aan een meer resultaatgerichte werkwijze. Op de programmaplanken wordt verder de relatie met de producten weergegeven. Mede in relatie tot de productbegroting wordt aandacht besteed aan relevante prestatie-indicatoren.

In het programma Bestuurlijke samenwerking is de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied Eindhoven opgenomen. Voor de middelen waarmee dit programma wordt gefinancierd geldt een afzonderlijk bijdrageregime.

Naast de programma's bestaat de programmabegroting uit de financiële begroting met het overzicht van lasten en baten met toelichting. Een aantal aspecten van de financiële huishouding, zoals weerstandsvermogen/risico's en financiering worden belicht in de voorgeschreven paragrafen.

**PROGRAMMABEGROTING
SAMENWERKINGSVERBAND
REGIO EINDHOVEN**

Programma	: Bestuurlijke samenwerking	Producten:
Portefeuillehouder	: R. van Gijzel	Bestuur SRE
Programmamanager	: R. Engels / J. Kroese	Bestuurscommissie

Omschrijving Programma

Het SRE geeft vorm aan de bestuurlijke samenwerking van de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant en ondersteunt deze gemeenten bij de uitoefening van een aantal van hun taken. Het SRE initieert, stimuleert en coördineert de samenwerking tussen de 21 regiogemeenten. Het programma Bestuurlijke samenwerking heeft hierin een faciliterende rol. Het geeft vorm aan de samenwerking door het optimaliseren van een kwalitatief goede dienstverlening aan en advisering en ondersteuning van het bestuur van het SRE en de deelnemende gemeenten. Sleutelbegrippen hierbij zijn transparantie, resultaatgerichtheid en efficiency.

Het programma Bestuurlijke samenwerking heeft betrekking op het faciliteren van de regionale en gemeentelijke bestuursorganen inzake besluitvorming over regionale aangelegenheden en voorts op het faciliteren van de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied Eindhoven. De gemeenten in het stedelijk gebied Eindhoven werken in de Bestuurscommissie Stedelijk Gebied Eindhoven (BSGE) samen om een oplossing te bieden voor de ruimtelijke problematiek van Eindhoven en de oostzijde van het stedelijk gebied. Via strategische investeringen wordt bevorderd dat het stedelijk gebied een hoogwaardig vestigingsklimaat biedt.

Beleidskader

- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Gemeenschappelijke regeling SRE
- Regionale Agenda 2011-2014
- Convenant samenwerking stedelijk gebied Eindhoven
- Verordening op de bestuurscommissie
- Verordening op het financieringsfonds

Trends en ontwikkelingen

Regionale Agenda 2011-2014 – De beide afgelopen kalenderjaren hebben grotendeels in het teken gestaan van het opstellen en uitwerken van de nieuwe Regionale Agenda en de daarmee samenhangende dossiers, waaronder de bezuinigingsopgave en de verfijning van de SRE-taken. In de Regionale Agenda 2011-2014 is vastgelegd welke taken het SRE op de verschillende beleidsvelden voor de deelnemende gemeenten ter hand zal nemen. Het vaststellen van de Regionale Agenda is gepaard gegaan met een herbezinning op de positionering van het SRE. Rol en positie van het samenwerkingsverband zijn veranderd. Deze verandering heeft repercussies voor de bestuurlijke werkwijze van het SRE. Uiteindelijk is de aandacht gericht op het ontwikkelen van een bestuurlijk en financieel arrangement dat vorm geeft aan de doelen van de intergemeentelijke samenwerking, zoals vastgelegd in de Regionale Agenda.

Onveranderd is gebleven dat het SRE zich met name richt op het bij elkaar brengen van alle partijen om te werken aan de verwezenlijking van de doelstellingen en ambities en samen resultaten te bereiken. De samenwerkende partijen nemen gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor de strategie en de inhoudelijke agenda. De gemeenten gaan uit van eigen kracht en doen in principe zelf wat zij zelf het beste kunnen. De thema's op regionale schaal worden belegd bij het SRE, dat zorgt voor meer slagkracht en snelheid in de samenwerking. Het SRE richt zich op strategieontwikkeling, beleidssynchronisatie, proces- en projectsturing en specifieke dienstverlening op contractbasis.

Daar niet alle thema's een regionaal belang hebben en gemeenten niet allemaal dezelfde belangen bij regionale thema's hebben, streeft het SRE naar samenwerking in een flexibele structuur. Het leggen van een formele basis van die flexibele structuur is centraal gesteld in het begrotingsjaar 2012 en zal zo nodig in 2013 een vervolg krijgen. De daadwerkelijke implementatie van die nieuwe flexibele structuur zal in 2013 ook ter hand worden genomen.

Voor de gemeenten in het stedelijk gebied geldt al dat zij samenwerken in de bewaking van de uitvoering van het Convenant samenwerking stedelijk gebied Eindhoven. Aan de hand van een herbezinning op aard en omvang van deze samenwerking, zal worden gezien of en zo ja, in welke vorm, de samenwerking in het stedelijk gebied in 2013 zal worden voortgezet.

Bezuinigingsopgave – Gelet op de fikse bezuinigingsopgave waarmee gemeenten worden geconfronteerd, is het niet meer dan logisch dat deze opgave doorwerkt in het samenwerkingsverband waartoe de gemeente zich verbonden hebben. De bezuiniging op het samenwerkingsverband die door de deelnemende gemeenten is overeengekomen, is in het transitiejaar 2012 structureel vorm gegeven. Uiteraard hangen bezuinigingsopgave en Regionale Agenda nauw met elkaar samen zodat e.e.a. niet los van elkaar gezien kan worden. Ook het ontstaan van subregionale samenwerkingsverbanden op beheersniveau past in deze trend. Ook die ontwikkelingen zijn relevant voor het SRE en werken door in het begrotingsjaar 2013.

Wet gemeenschappelijke regelingen-plus - op Rijksniveau heeft een evaluatie plaatsgevonden van de werking van de Wet gemeenschappelijke regelingen-plus. Ondanks de positieve uitslag van de evaluatie, moet er vooralsnog van worden uitgegaan dat de plus-status van het SRE vervalt. In dat geval verdwijnen de wettelijke taken uit het pakket van het SRE. Hoewel een voortzetting van de samenwerking op vrijwillige basis dan voor de hand ligt, leidt ook in dit opzicht die ontwikkeling tot een herbezinning op de rol en positie van het SRE. De daarmee gepaard gaande werkzaamheden werken door in het begrotingsjaar 2013.

Wat wil het SRE bereiken?

In zijn algemeenheid dienen de activiteiten van het SRE bij te dragen aan het realiseren van het hoofddoel dat de deelnemende gemeenten zich via het SRE aan de samenwerking hebben gesteld: het excelleren als toptechnologieregio. Voor het SRE leidt dit tot een aantal specifiek geformuleerde subdoelen die bijdragen aan de ambitie om een sterke economie te combineren met hoge ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. De focus in dit programma is gericht op het verlenen van steun aan de uitvoering van de inhoudelijke agenda in een op maat gemaakt bestuurlijk en financieel arrangement. Dat arrangement dient in 2013 zijn definitieve vorm te krijgen.

Wat gaat het SRE daarvoor doen?

<u>Speerpunt</u>	<u>Project</u>	<u>Resultaat</u>
Externe ontwikkelingen	Regeling en status	Tijdig doorvertalen van externe ontwikkelingen naar SRE-organisatie. Aanpassen eigen regelingen aan veranderende bestuurlijke omgeving.
Ondersteuning bestuursorganen SRE	Adviseren en faciliteren Portefeuillehoudersoverleg, Dagelijks Bestuur en Regioraad.	Tijdige besluitvorming conform afspraak, wettelijke bepalingen.
Faciliteren Bestuurscommissie Stedelijk Gebied Eindhoven	Uitvoering Convenant stedelijk gebied Eindhoven. <i>(In de loop van 2012 wordt het BOR convenant geactualiseerd. Dit zal naar verwachting een wijziging betekenen in de beoogde resultaten).</i>	De realisatie van 10.000 woningen door randgemeenten (2010-2030).
		Realiseren regionaal woningbouwprogramma.

		250 Hectare bedrijventerreinen (netto) buiten de gemeentegrenzen van Eindhoven.
		Ondersteunen ontsluiting BOR locaties.
	Financieringsfonds strategische projecten stedelijk gebied.	Effectieve besteding middelen.
Werkwijze SRE	Optimaliseren bestuurlijke werkwijze SRE.	Efficiënte en gestroomlijnde besluitvormings-processen. Goede afstemming met gemeentelijke besluitvormings-processen.
Bestuurlijke informatievoorziening	Informatievoorziening gemeenten en bestuursorganen SRE.	Soepel proces van advisering / besluitvorming.
Relatiemanagement	Optimaliseren relatiebeheer.	Goede contacten met bestuurders van regiogemeenten en, overige overheden en partijen.

Wat mag dit het SRE kosten?

<u>Ureninzet</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Dienst SRE	10.796	10.559

<u>Omschrijving</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Apparaatskosten	1.131.118	1.027.068
Programmakosten	10.940.480	10.989.250
Lasten	12.071.598	12.016.318
Baten	11.100.000	11.100.000
Saldo	-971.598	-916.318

Programma	: Economie	Producten:	
Portefeuillehouders	: H. de Wijkerslooth H. Ubachs A. Thijs	Economische strategie en afstemming Economische programmering Economische subsidies	
Programmamanagers	: J. Kroese		

Omschrijving programma

De regio Eindhoven wil in het jaar 2020 tot de wereldtop behoren als technologieregio. Om de best presterende economische regio van Nederland te zijn en een van de meest innovatieve regio's van Europa, moeten wij in de regio de productiestructuur, de werkgelegenheid en het productiemilieu versterken. Wij moeten innovatiekracht bevorderen en het innovatie ecosysteem uitbouwen. Alleen zo is groei en welvaart in onze regio mogelijk. Bestaande en nieuwe markten kunnen bediend worden door (verder) in te spelen op maatschappelijke vraagstukken zoals duurzame energieopwekking, slimme mobiliteit, gezonde voeding, vergrijzing en gezondheidszorg. Deze ambitie is vertaald in de Brainport 2020 agenda, met als focusgebied Zuidoost Nederland.

Het SRE formuleert één (publieke) economische strategie voor de regio. Een strategie die is afgestemd met de 21 regiegemeenten en de verschillende schaalniveaus van economische activiteit verbindt. Het SRE brengt dit overheidsstandpunt in het overleg van de Triple Helix in om te komen tot één door alle partijen in de regio gedragen strategie. Op basis van deze strategie ontstaat een uitvoeringsprogramma, waaraan alle partijen bijdragen. Het SRE coördineert een economisch ontwikkelingsprogramma op basis van de opdracht van de overheden.

Belangrijke randvoorwaarde voor economische ontwikkeling is de aanwezigheid van een aantrekkelijk investerings- en vestigingsklimaat. Leegstand en ruimtelijke verrommeling dienen bestreden te worden. Vraag en aanbod van bedrijventerreinen, kantoren en winkels is mede als gevolg van de crisis niet in evenwicht. Het SRE bevordert dat de samenwerkende gemeenten in de regio in 2012 komen tot afspraken, die leiden tot herziening van de programmering en herstructurering van oude terreinen.

In het regionaal arbeidsmarktbeleid gaat het om het in evenwicht brengen van vraag en aanbod en het realiseren van samenhang en een gecoördineerde inzet van alle (arbeidsmarkt)partijen. De regio en coördinatie gebeurt via het RAP (regionaal arbeidsmarktplatform). Er wordt vooral ingezet op:

- Voorzien in (vervangings)vraag naar arbeidskrachten in de regio;
- Scholingsoffensief: beter afstemmen van regionale opleidingen op marktvraag;
- Arrangementen werkzekerheid en scholing om alle potentiële arbeidskrachten te benutten.

Investeren in het economisch weefsel van de regio betekent naast inzet op topsectoren ook het stimuleren van de brede basis van innovatieve economische activiteiten en bedrijvigheid. Sectors als agro-food (als speerpunt van de plattelandseconomie) en toerisme (vrijtijdseconomie) geven kracht aan de regio. In het economisch ontwikkelprogramma wordt een aanpak uitgewerkt die zorgt voor versnelling en economische rendementen.

Bij vrijetijdseconomie gaat het op het ontwikkelen van nieuwe ondernemerskansen. Het profiel van de regio, demografische ontwikkelingen en trends vormen de basis voor nieuwe innovaties. Daarvoor is gericht onderzoek naar lacunes in het vrijetijdsaanbod noodzakelijk, zowel stedelijk als op het platteland. Deze lacunes zijn de basis voor beleidsontwikkeling met gemeenten en bedrijven waarbij onderlinge kennis van lokale of subregionale initiatieven die in de regio spelen een belangrijke basisvoorwaarde is. De initiatieven zullen primair bij de ondernemers moeten liggen en de overheid speelt een belangrijke voorwaardenscheppende rol.

Bij plattelandseconomie gaat het om het ontwikkelen van een multifunctioneel platteland, waarbij ruimtelijke, economische en sociale ontwikkeling wordt gecombineerd. Economisch wordt ingezet op het verder versterken van de agrarische sector en het verder verbinden van de ketens in de aanwezige (maak)industrie. Ook wordt de verbinding gelegd met de energie- en de vrijetijdssector.

In de uitvoering van het economisch programma wordt gebruik gemaakt van een aantal instrumenten. In de eerste plaats onze regionale economische ontwikkelingsmaatschappij (Brainport Development).

Ook de inzet van het Regionaal Stimuleringsfonds ter bevordering van innovatie en clustervorming is hierbij essentieel. Het fonds heeft een omvang van ongeveer 5 miljoen per jaar en een gemiddelde multiplier van 11,7. Tenslotte wordt ook gebruik gemaakt van de SRE Ontwikkelingservice.

Beleidskader

- Brainport 2020
- Regionale Agenda 2012-2014
- Programma Gebiedgerichte Economische Ontwikkeling

Trends en ontwikkelingen

Voor de externe ontwikkelingen verwijzen wij u naar de aanbiedingsbrief.

Wat wil het SRE bereiken?

- Het verder ontwikkelen van de Regio Eindhoven tot een top innovatieregio van wereldformaat in 2020: top 3 in Europa, top 10 in de Wereld;
- Het bruto regionaal product in 2020 verhogen van 100 miljard naar 140 miljard.
- Een economische groei in de regio van 3% per jaar; het dubbele van het gemiddelde in Nederland.
- De Regio verder inrichten als broedplaats voor innovatieve oplossingen die inspelen op lange termijn maatschappelijke uitdagingen
- Complete werkgelegenheid in 2020. Iedereen is hard nodig op de arbeidsmarkt, zowel hoogopgeleiden als vakmensen
- Naast de kennisindustrie ook de brede basis economie inzetten om Brainport stuwkracht te geven.
- Dat alle bewoners in Zuidoost-Brabant, van jong tot oud, fysiek, mentaal, sociaal, cognitief en gezond zich kunnen ontwikkelen, opgroeien en leven .
- Het voorkomen dat economische en sociale verschillen toenemen en mensen noodgedwongen afhaken.

Wat gaat het SRE daarvoor doen?

<u>Speerpunt</u>	<u>Project</u>	<u>Resultaat</u>
Economische strategie en afstemming	Strategie en afstemming	Een afgestemde economische strategie voor de regio bestaande uit een helder opdrachten kader voor de regio bestaande uit de invulling van deelelementen van Brainport 2020 strategie; basics, people, technology en business
	Opdrachtgeverschap Brainport	Sturen op de realisatie van de Brainport strategie door gericht input te leveren aan jaar- en meerjarenplannen van de stichting Brainport, het vervullen van opdrachtgeverschap aan Brainport Development en het organiseren van de coördinatie tussen betrokken partijen gericht op sturing in strategie en uitvoering.
	Internationale positionering en fondsenwerving	Totstandkoming duurzame samenwerkingsrelaties met buitenlandse regio's die leiden tot "business opportunities" voor onze regio. Realiseren van extra Europese financiering voor projecten.
Economische programmering	Regionaal Programma Bedrijventerreinen	Afspraken over kwantiteit, fase-ring en segmentering, samenhang tussen bestaande en nieuwe bedrijfslocaties in de regio. SRE coördineert afstemming met gemeentes en Provincie
	Regionaal Programma Arbeidsmarkt	Verbetering van werking arbeidsmarkt zodat voldaan wordt aan vervangingsvraag, scholingsoffensief plaatsvindt en werkzekerheid wordt gegarandeerd. SRE zorgt voor gemeenschappelijke agendavorming en realisatiestrategie.
	Programma Gebiedsgerichte Economische Ontwikkeling	Op basis van subregionale agenda's, gemeenschappelijke thema's rondom sociaal-economische ontwikkelingen uitwerken en initiatieven tot wasdom brengen.
Economische subsidies	SRE Stimuleringsfonds	Co-financiering van regionaal economisch structuurversterkende projecten.

Wat mag dit het SRE kosten?

<u>Ureninzet</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Dienst SRE	9.104	9.285

<u>Omschrijving</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Apparaatskosten	1.036.634	932.155
Programmakosten	10.215.256	8.615.198
Lasten	11.251.890	9.547.353
Baten	9.473.239	6.838.929
Saldo	-1.778.651	-2.708.423

Programma	: Fysieke Leefomgeving	Producten:
Portefeuillehouders	: M. Fiers F. Jacobs H. Ubachs	Gebiedsontwikkeling Wonen Mobiliteit Duurzaamheid
Programmamanagers	: J. Kroese J. Wiggers	

Omschrijving programma

Zuidoost-Brabant is met een schaa sprong bezig. Op economisch terrein is er de ambitie om tot de sterkste regio's in Europa te behoren op het gebied van technologie en innovatie. Deze ambitie wordt een succes wanneer er een fysieke leefomgeving is die complementair is aan deze ambitie. In de concurrentiestrijd tussen regio's in Europa en de rest van de wereld betekent dit dat onze regio haar bewoners, bedrijven en bezoekers wat te bieden moet hebben. Bepalend in de concurrentiestrijd zijn schaal, snelheid van realisatie en kwaliteit.

Het SRE presenteert een integraal ontwikkelingsprogramma. Dit is het kader voor de samenwerking tussen gemeenten en de samenwerking tussen publieke en private partners.

Het programma richt zich op het creëren van een aantrekkelijke en gezonde (leef-)omgeving voor onze bewoners en (recreatieve) bezoekers, met een goed voorzieningenniveau en een hoogwaardig vestigingsmilieu voor bedrijven. Hiertoe behoort een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem, waarvan de kwaliteit voor de individuele gebruiker in een goede verhouding staat tot de kwaliteit voor de samenleving als geheel. Het evenwicht tussen het economische, het sociaal-culturele en het ecologische kapitaal is een uitgangspunt in de ontwikkeling van onze regio.

Een belangrijk instrument om de transformatie in de regio vorm te geven zijn de gebiedsontwikkelingen. Het SRE trekt de planvorming en voorbereiding voor de gebiedsontwikkelingen waar wonen, werken of inrichting van het buitengebied de majeure opgave is. De provincie trekt de gebiedsontwikkelingen waar nieuwe infrastructuur de belangrijkste opgave is.

Voor de regio is een goede bereikbaarheid en een doelmatig, veilig en duurzaam functionerend verkeers- en vervoerssysteem belangrijk. Wij geven uitvoering, samen met partners, aan de regionale gebiedsagenda. Wij zijn verantwoordelijk voor de besteding van het BDU budget. Het OV wordt door het SRE in concessie uitgegeven. Het SRE zorgt voor een openbaar vervoerssysteem dat een bijdrage levert aan de bereikbaarheid van en naar de stedelijke gebieden en dat een maatschappelijke rol vervult.

We streven naar een verhoging van de kwaliteit van het woon- en leefmilieu voor de inwoners van de regio. Het SRE zorgt voor een visie op de ontwikkeling van de woningmarkt, we monitoren de ontwikkelingen en zorgen voor afstemming tussen partijen op de woningmarkt. Een woningbouwprogramma voor de regio is het belangrijkste instrument voor een evenwichtige woningmarkt.

De kwaliteit van de samenleving wordt in hoge mate bepaald door de toekomstvastheid. Wij willen een duurzame ontwikkeling van de regio. Een klimaatneutrale regio is een perspectief voor de toekomst. Wij gaan vooroplopen in het toepassen van het Cradle tot Cradle principe. Innovaties op deze gebieden spelen in op toekomstige schaarste aan fossiele brandstoffen en grondstoffen en dragen bij aan de economische ontwikkeling. Voor een hoge kwaliteit van de leefomgeving werken we aan het verbeteren van de milieukwaliteit in relatie tot gezondheid en biodiversiteit.

Het SRE organiseert en faciliteert bestuurlijk en ambtelijk overleg op regionale schaal. Het SRE treedt op als belangenbehartiger van de regiogemeenten richting rijk en provincie. Het SRE organiseert samenhang en afstemming en regisseert samenwerking. Het SRE ondersteunt projecten en zoekt financieringsmogelijkheden.

Beleidskader

Brainport 2020, Regionale Agenda; Regionale Woonvisie; Het Regionaal Structuurplan (RSP); Ruimtelijk Programma Brainport, 2009; Regionaal woningbouwprogramma; Regionaal Verkeers- en Vervoer Plan periode 2007 -2015; OV-visie 2012; Regionaal Bereikbaarheidsprogramma Zuidoostvleugel- Brabantstad; MeerJaren Uitvoerings Plan 2013-2017; Structuurschema Groene Ruimte; Regionale Agenda Bedrijventerreinen; Reconstructieplannen De Peel, Boven-Dommel, Beerze Reusel en De Meierij; Regionale Meerjarenvisie Milieu 2004 – 2005.

Trends en ontwikkelingen

Verstedelijking - Er vindt in onze regio een transformatie plaats van het stedelijk gebied. Dit is een direct gevolg van onze economische opgave en de internationale dimensie die dit heeft. Onze regio en vooral de stad Eindhoven (als centrum van het stedelijk gebied) concurreert als vestigingsplaats voor bedrijven en kenniswerkers met andere technologische regio's in de wereld. Dit vraagt om een gericht beleid. Niet alleen het bedrijfsleven en de kennisinfrastructuur in de regio moet van internationale kwaliteit zijn, dat geldt in algemene zin ook voor de stad en de regio. We hebben een sterke stad nodig in een vitale regio.

Ontwikkeling van het landelijk gebied - Ons landelijk gebied is misschien wel meer in verandering dan het stedelijk gebied. Bij de reconstructie van het landelijke gebied gaat het om het versneld ontwikkelen van een "multifunctioneel platteland", waarbij duurzame en dynamische economische, ruimtelijke en sociale ontwikkelingen worden gecombineerd. Er wordt gezocht naar een balans van wonen, werken en recreatie met agrarische functies, landschap, natuur en water. Hierdoor verandert het aanzicht van het platteland. Een herstel van de relatie van voedselproductie en – consumptie is een opgave voor het landelijk gebied, en in het bijzonder de stadrandzones. De landelijke en stedelijke omgeving zijn sterk van elkaar afhankelijk. De landelijke gemeenten bieden ruimte voor recreatie en toerisme en bieden tegelijk een gedifferentieerd vestigingsklimaat voor bedrijven en een prettige leefomgeving voor velen. De agrarische sector blijft landschappelijk gezien in belangrijke mate beeldbepalend en een economisch krachtige sector. De toenemende combinatie van functies in het landelijk gebied heeft consequenties voor de intensieve veehouderij op het terrein van milieu, gezondheid en schaalgrootte. Dit vraagt om innovatieve oplossingen.

Voor de overige externe ontwikkelingen verwijzen wij u naar de aanbiedingsbrief.

Wat wil het SRE bereiken?

Het SRE wil dat onze regio een zodanige kwaliteit heeft dat onze bewoners hier graag wonen, dat bedrijven zich kunnen ontwikkelen en dat bezoekers graag hier komen.

Wij willen:

- Een mooie, groene en gezonde leefomgeving in de regio;
- Een goede bereikbaarheid, inclusief een goed openbaar vervoer systeem;
- Een beter woon- en leefmilieu voor de inwoners;
- Een hoogwaardig vestigingsmilieu voor bedrijven;
- Een duurzame ontwikkeling van het stedelijke en landelijke gebied;
- Een verbetering van de verkeersveiligheid;
- Een transitie naar duurzame energie en Cradle to Cradle;

Wat gaat het SRE daarvoor doen?

<u>Speerpunt</u>	<u>Project</u>	<u>Resultaat</u>
Gebiedsontwikkeling.	Regionale ruimtelijke strategie.	Eén gezamenlijke strategie voor de ruimtelijk (economische) ontwikkeling van de regio. Gezamenlijke lobby en uitvoeringsprogramma.
	Integrale gebiedsopgaven.	Realisering van Gebiedsopgaven, te weten: - Brainport Avenue - Rijk van Dommel en Aa - Noordoost Corridor - Grenscorridor N69
Wonen	Regionale woonvisie	Vastleggen afspraken voor de kwalitatieve volkshuisvestingsopgave. Belangrijke thema's zijn: duurzaam vernieuwen en transformeren van de bestaande voorraad; evenwicht van sterke steden en vitaal landelijk gebied en aandacht voor kenniswerkers en lage-lonen-arbeidsmigranten.
	Regionaal woningbouwprogramma	Programma dat aansluit bij de behoeften en bestaande voorraad. Concrete afspraken tussen gemeenten.
	Het verstrekken van financiële bijdragen.	Uitvoeren besluit woninggebonden subsidies.
Mobiliteit	Regionaal Verkeers- en Vervoersstrategie BDU/MJUP	- Opstellen programma Slimme mobiliteit (in car c.a.); - Beheer Verkeersmodel; - Beheer BDU; - Jaarlijks opstellen MJUP / bestedingsplan; - Participeren in diverse netwerken (bijvoorbeeld Samenwerking Kaderwetgebieden Verkeer Vervoer, Nationaal Databank Wegverkeersgegevens en BrabantStad) en processen teneinde de regio de profileren in relevante programma's van andere overheden.
	Beter Benutten	- Coördinatie op uitvoering Programma Beter Benutten (Zuid-Oost) Brabant; - Programma en organisatie BBZOB. SRE is initiator van en faciliteert (menskracht, financiën, juridisch rechtspersoon); - Uitvoeren operationeel verkeersmanagement conform bestuurlijk vastgestelde Regelscenario's;

		– Subsidieverlening fysieke infrastructurele maatregelen (mjup); – Implementeren, ondersteunen mobiliteitsprojecten zoals Spitsmijden; – Beleidsmonitoring.
	Openbaar Vervoer (concessieverlening)	– Contractbeheer Openbaar Vervoer (dienstregeling, financiën, monitoring e.d.) – Ontwikkeling en implementatie OV-chipkaart incl. tarievenbeleid – Ontwikkeling en beheer Dynamisch Reizigers informatie systeem – Startdocument OV-visie / aanbesteding 2014/2016 – Subsidieverlening haltetoe-gankelijkheid – (Subsidieverlening) en monitoring sociale veiligheid
	Fysieke infrastructuur	Het SRE profileert en positioneert knelpunten en kansen op onze regionale infrastructuur binnen de prioritering en uitvoeringsprogramma's van rijk (MIRT), provincie (Brabants MIT)/BrabantStad, gemeenten en/of Europa. – (mede) opstellen beslisdocumenten Ruit Eindhoven/Helmond, belangenbehartiging – (mede) opstellen beslisdocumenten Grenscorridor N69, belangenbehartiging – Opstellen/besluitvorming van Nul-plus pakket N69 – (mede opstellen beslisdocumenten maatregelenpakket A67 tbv overleg minister, ondersteuning bestuurlijke overleggen – (mede) opstellen beslisdocumenten maatregelenpakket A58 tbv overleg minister, ondersteuning bestuurlijke overleggen – Het SRE stelt indien relevant via het MJUP co-financiering beschikbaar. Het SRE is concessieverlener (H)OV en is naast de beleidsmatige opgave OV ook belanghebbende bij het realiseren van het HOV-netwerk

		– Procesondersteuning HOV-2-netwerk (Eindhoven CS – Nuenen) – Voorbereiding HOV-verbindingen Eindhoven Airport en N69 Het SRE is verantwoordelijk voor het opstellen van het regionaal fietsnetwerk – Coördinatie uitvoering regionaal utilitair fietsnetwerk – Subsidieverstreking: Arovgelden voor fietsverbindingen Eindhoven-Helmond én Eindhoven-Valkenswaard, aanleg ontbrekende verbindingen e.d. – Fondswerving: bv t.b.v. fietspaden Eindhoven-Helmond én Eindhoven-Valkenswaard. – Afronding / procesondersteuning realisatie sternetwerk fiets
Duurzaamheid	Energietransitie	1. Programma realiseren gericht op een duurzame regionale energievoorziening met aandacht voor: - Biobased technology; - Duurzame warmte; - Innovaties gebouwgeïntegreerde technieken (RES-ORG) 2. Een ondersteuningscentrum voor bio-energie. - In 2015 resulteert dit in een startklare nieuwe bio-energie installatie in de regio: projectfinanciering en wettelijke procedures afgerond. - Informatie overdracht en uitwisseling op het gebied van o.a. bodemenergie / warmte koude-opslag en opschaling pilotprojecten bestaande bouw. 3. Initiatieven worden opgebouwd en ondersteund door actieve netwerken. SRE faciliteert, ondersteunt en coördineert.
	Materialentransitie / Cradle to Cradle	Programma gericht op duurzaam materialenbeheer en het behouden van materialen in continue biologische en technische kringlopen. Aandacht voor: - Optimalisatie en innovatie

		van de inzameling van huishoudelijk afval. - Roadmap voor de (her)ontwikkeling van een C2C bedrijventerrein. - Technische en financiële tool. - Database voor materialenstromen.
	Gezonde leefomgeving	Programma gericht op gezonde leef- en werkomgeving. Aandacht voor: - Regionale verkeersmilieukaart: waarmee de lokale en regionale milieueffecten, zoals geluidbelasting en luchtkwaliteit zichtbaar worden gemaakt. - Leefbaarheidsmonitor. - Beleidssynchronisatie op het gebied van agrarisch beleid in relatie tot gezondheid. - Landelijke kwaliteitscriteria op het gebied van externe veiligheid. - Bundelen en beschikbaar maken van informatie op het gebied van natuur, milieu, techniek en gezondheid (www.hetnatuurstation.nl)

Wat mag dit het SRE kosten?

<u>Ureninzet</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Dienst SRE	30.031	25.603

<u>Omschrijving</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Apparaatskosten	3.320.851	2.719.043
Programmakosten	56.571.289	50.058.145
Lasten	59.892.140	52.777.188
Baten	57.053.463	49.457.135
Saldo	-2.838.677	-3.320.053

Programma	: Sociale leefomgeving	Producten:	
Portefeuillehouder	: A. Thijs	Zorg	
Programmamanager	: J. Wiggers	Recreatie	
		Culturele voorzieningen	

Omschrijving Programma

Tot de wereldtop behoren als technologieregio vraagt niet alleen om het combineren van een sterke economie met hoge ruimtelijke kwaliteit, maar ook om sociale leefbaarheid. De "quality of life" wordt niet alleen bepaald door welvaart en het hebben van werk en middelen van bestaan, maar ook door de woonomgeving, voorzieningen, fysieke en mentale gezondheid, onderwijs, recreatie en vrijetijd, sociale betrokkenheid en het behoren tot een zorgzame gemeenschap.

De meeste vraagstukken op het gebied van sociale leefbaarheid behoren thuis op het lokale schaal-niveau. Aan de gemeenten de opgave dat jong en oud op alle levensgebieden mee blijven doen en dat mensen vanuit een kansrijke omgeving grip houden (krijgen) op eigen leven. Het SRE kan op regionale schaal een ondersteunende rol vervullen als het gaat om innovaties en het introduceren en synchroniseren van lokaal beleid.

In een samenspel tussen overheden, bedrijfsleven, onderwijs, zorginstellingen en bedrijven kan deze regio (technische) innovaties ontwikkelen, die kunnen bijdragen aan betere leefomstandigheden. Innovaties kunnen als regionale pilots worden getest, waarna deze mogelijk breder kunnen worden uitgerold. Essentie is het versterken van het zelforganiserend vermogen en om technologie, kennis en innovatiekracht te verbinden met de groeiende zorgmarkt ten gunste van een goed leefklimaat in de regio.

Nieuwe gemeentelijke taken op het terrein van zorg vragen om een beleidskader en een implementatietraject. Zulke trajecten starten de gemeenten gezamenlijk. Bij de transitie in de jeugdzorg neemt het SRE bijvoorbeeld het initiatief om kaders te maken voor lokale beleidsontwikkeling en om daarnaast de regio te vertegenwoordigen.

Gezamenlijk wordt ook ingezet op een nieuwe inrichting van de zorg. Kernelementen hierbij zijn: eigen regie, langer thuis wonen en een gesloten zorgketen. We streven naar efficiëntie, lagere kosten, meer integraliteit, sluitende keten, meer eigen regie cliënten, hogere klanttevredenheid en hogere kwaliteit. Door de verminderde beschikbaarheid van intramurale voorzieningen moeten alternatieven ontstaan. Door een toenemend aantal lokale gemeenschappen wordt bijvoorbeeld de krachten gebundeld om op een aanvaardbaar niveau (zorg)voorzieningen te creëren.

Langer thuis wonen is goed te ondersteunen met technische voorzieningen (domotica). Het is vanuit het oogpunt van betaalbaarheid en beschikbaarheid van de technische oplossingen noodzakelijk dat sprake is van voldoende schaalgrootte. Binnen onze regio doet zich de unieke situatie voor dat we beschikken over bedrijven en initiatieven die deze technische innovaties kunnen realiseren. Ook in het SRE gebied is het besef ontstaan dat dingen anders en slimmer vorm moeten krijgen en dat juist in deze toptechnologische regio er alle aanleiding is om techniek/ICT hierbij in te zetten. De inzet van technologie voor het behoud van zelfredzaamheid en vitaliteit is ook een economische groeimarkt die voor de toekomst een enorme potentie heeft, zeker in een regio met vergrijzing en krimp. Technologie betreft domitica, home health-care en infrastructuur.

Recreatief heeft onze regio veel te bieden: een aantrekkelijk cultureel erfgoed, grote bos- en natuurgebieden, recreatieconcentratiepunten, een gevarieerd landschap, plassen en uitstekende voorzieningen in de gemeenten. Delen van de regio hebben een bovenregionale recreatieve functie. Dit zijn met name de stad Eindhoven, de Kempen en de Peel. Wij willen deze potenties benutten en onze recreatieve kwaliteiten verder versterken om zoveel mogelijk aan de behoefte van onze inwoners te kunnen voldoen. Hiervoor is een kwantitatieve en kwalitatieve inhaalslag nodig. Trefwoorden daarbij zijn: voldoende aanbod, bereikbaarheid, toegankelijkheid en diversiteit. Economisch gezien is sturing op diversificatie van voorzieningen wenselijk, enerzijds om de leefomgeving completer te maken en anderzijds om "meer van hetzelfde" te voorkomen. - 100 -

Het is verder belangrijk dat recreatieve voorzieningen en aantrekkelijke recreatieve gebieden gemakkelijk bereikbaar zijn per fiets, te voet of met openbaar vervoer. De route naar recreatiegebieden moet niet alleen aantrekkelijk, maar ook veilig zijn. Het is eveneens noodzakelijk het netwerk van fiets- en wandelpaden nabij steden uit te breiden en de barrières tussen gemeenten en recreatiegebieden te overbruggen. Wij bevorderen dat het culturele erfgoed en de bos- en natuurgebieden in de regio zo veel mogelijk toegankelijk blijven of worden gemaakt voor het publiek. Een doordachte zonering van deze gebieden, waarbij het intensievere recreatieve gebruik wordt geleid naar de minst kwetsbare delen, is hierbij een belangrijk sturingsmiddel.

Authentieke elementen in landschap, natuur, cultuurhistorie en industrie vormen een belangrijk onderdeel in het toeristisch product van de regio. Via samenwerking van gemeenten en private partijen kan het aanbod collectief, thematisch en beleevingsvol worden ontsloten naar verschillende doelgroepen. Het delen van de resultaten stimuleert individuele partijen om actiever aan de slag te gaan met de promotie van hun product. Naast wijzigende behoeften als gevolg van de vergrijzing dient vooral aandacht te zijn voor verdergaande individualisering van recreatie-wensen bij de consument. Daarnaast is het van belang om de aandacht meer te focussen op behoeften van kenniswerkers die in het kader van de Brainportstrategie naar deze regio worden gehaald.

Beleidskader

Structuurschema Groene Ruimte;
Regionale Agenda;
Wet Maatschappelijke Ondersteuning;
Wet op de Jeugdzorg

Trends en ontwikkelingen

Demografische ontwikkeling - Een onzekerheid is de ontwikkeling van de bevolking. Naar verwachting vlakkt de groei in onze regio af na 2020. Een en ander is afhankelijk van de economische ontwikkeling in de regio en de daarbij behorende dynamiek. Het aantal 65+ers neemt fors toe, maar ook het aantal huishoudens neemt toe (eenpersoonhuishoudens). Dit is van invloed op alle beleidsterreinen, maar heeft een enorme impact op de zorg en de inrichting van de zorg. Daarbij worden mensen steeds ouder en neemt het aantal ziekten toe. Onze regio telt nu 9.700 mensen met dementie. In 2030 zal dit aantal naar schatting groeien naar 15.000.

Balans landelijke en stedelijke omgeving - De landelijke en stedelijke omgeving zijn sterk van elkaar afhankelijk. De landelijke gemeenten bieden ruimte voor recreatie en toerisme en bieden tegelijk een gedifferentieerd vestigingsklimaat voor bedrijven en een prettige leefomgeving voor velen. De agrarische sector blijft landschappelijk gezien in belangrijke mate beeldbepalend en een economisch krachtige sector.

Voor de overige externe ontwikkelingen verwijzen wij u naar de paragraaf in de aanbiedingsbrief.

Wat wil het SRE bereiken?

- Dynamische, sterke regio; die welvaart en welzijn genereert nu en in de toekomst.
- Hoog voorzieningenniveau met internationale (culturele) allure.
- Een hedendaagse, levende gemeenschap (met een jong en creatief elan).
- Een betrokken samenleving met een hoog zelforganiserend vermogen.
- Sterke nationale en Europese positie en internationale uitstraling.
- Een nieuwe inrichting van de zorg waarbij vraag en aanbod in balans zijn.
- De regio als proeftuin voor (sociale en technologische) innovaties.
- Voorkomen dat economische en sociale verschillen toenemen en mensen noodgedwongen afhaken.
- Een gebiedsdekkende recreatieve infrastructuur (wandel-, fiets-, ruiters- en ATB-routes).

Wat gaat het SRE daarvoor doen?

<u>Speerpunt</u>	<u>Project</u>	<u>Resultaat</u>
Zorg	Nieuw inrichting van de zorg - Transitie jeugdzorg - Transitie AWBZ - Dementie	Het SRE treedt op als coördinator en is daarin facilitator, organisator, zorgt voor afstemming en samenhang met als resultaat: - systeem rond de kennis- en informatie uitwisseling - Werkwijze en afspraken voor een gecoördineerde preventieve aanpak in de keten. - Samenwerking/afspraken met zorgverzekeraars - Netwerkvorming en regionale aanpak dementie (Denktank dementie)
	Technologie en innovatie - Digitale Agenda	Het SRE treedt op als coördinator en is daarin facilitator, organisator, zorgt voor afstemming en samenhang met als resultaat: - Vraaggerichte aanpak en ontwikkeling van nieuwe digitale diensten en open systemen - Ontwikkeling Regionale digitale agenda ter bevordering van vitale kernen en wijken - Actieve deelname projecten slimmer leven 2020
Vrije tijd	Recreatief en toeristische ontwikkeling	Het SRE zorgt voor afstemming, faciliteert het bestuurlijk overleg. - Onderzoek en Monitoring - Informatieverschaffing, kennisdeling m.b.t. o.a. provinciale ontwikkelingen
	Recreatief medegebruik natuurgebieden	- Coördinatie uitvoering Dommelvallei II 2013 – 2015. - Coördinatie inrichting Rijk van Dommel en Aa 2012 – 2015. - Project Groote Heide
	Recreatieve routestructuren - Fietsknooppuntensysteem - Wandelroutenetwerk. - ATB - Ruiternetwerk	Het SRE initieert nieuwe ontwikkelingen, organiseert het beheer en onderhoud en breidt de netwerken uit middels aansluiting op andere gewesten en België.

Wat mag dit het SRE kosten?

<u>Ureninzet</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Dienst SRE	5.348	5.897

<u>Omschrijving</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Apparaatskosten	599.666	610.639
Programmakosten	193.000	285.800
Lasten	792.666	896.439
Baten	183.000	188.500
Saldo	-609.666	-707.939

Programma	: Voorziening Gulbergen	Producten:	
Portefeuillehouder	: F. Jacobs	Voorziening Gulbergen	
Programmamanager	: R. Engels		

Omschrijving Programma

Het beheren en aanwenden van de Voorziening Gulbergen ter realisering van de eindafwerking en de nazorg van de stortplaats Gulbergen en de verdere ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen. Het toezien op en bevorderen dat de bepalingen van de verkoopovereenkomst aandelen NV Razob van 4 juli 2003 door Essent Milieu (m.i.v. 1 januari 2010 "Attero") en SRE op een juiste wijze worden nageleefd. Uitvoering geven aan de tripartiete overeenkomst met de betrokken gemeenten Nuenen c.a. en Geldrop-Mierlo.

Beleidskader

- Kader is nog steeds het Regioraadsbesluit van september 2000. De Regioraad heeft besluiten over onttrekkingen uit de Voorziening Gulbergen gedelegeerd aan het Dagelijks Bestuur van het SRE.
De Regioraad heeft daartoe een 'Adviescommissie Gulbergen' ingesteld, die het Dagelijks Bestuur gevraagd en ongevraagd adviseert over Gulbergen.
- de bijdrage voor de ontwikkeling van het Landgoed is gemaximeerd en beschikbaar voor zover er voldoende vrijval ontstaat na de verplichting tot eindafwerking, pré-nazorg en nazorg van de stortplaats;
- de realisatie van het Landgoed vindt plaats binnen de kaders van het eindconvenant Gulbergen en de tripartiete overeenkomst die ondertekend is door de direct betrokken gemeenten Nuenen en Geldrop-Mierlo, het SRE en NV RAZOB (Attero);
- Jaarlijks wordt door Attero en het SRE het MIP (Meerjareninvesteringsprogramma) Gulbergen opgesteld. Het MIP is financieel kaderstellend voor de ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen. Het MIP laat de samenhang zien tussen de vereiste investeringen in eindafwerking, pré-nazorg en nazorg van de stortplaats RAZOB en de beoogde investeringen en inkomsten voor de ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen.

Trends en ontwikkelingen

- De stortplaats is inmiddels gesloten en de activiteiten zijn gericht op eindafwerking en pré-nazorg. Voor de eindafwerking van het resterende deel is in 2005 gekozen voor Trisoplast. De profilering voor het aanbrengen van de bovenafdichting is begin 2008 opgeleverd en afgerond. In 2011 is door de aanleg van de bovenafdichting en het aanbrengen van de leeflaag de eindafwerking voor de totale stortplaats afgerond. In het kader van het nazorgtraject zijn Attero, SRE en provincie in gesprek over de technische inhoud van het nazorgplan en het hierop vast te stellen doelvermogen. Tot het moment van de overdracht aan de provincie zal de pre-nazorg blijven plaatsvinden.
- Voor het Mierlose deel van het Landgoed is een goedgekeurd bestemmingsplan vastgesteld. Voor het Nuenens deel is in 2006 de bestemmingsplanprocedure opgestart en op 2 oktober 2008 door de Raad vastgesteld. Naast gedeeltelijke onthouding van goedkeuring door de provincie in 2009 is er tevens een bezwarenprocedure bij de Raad van State gestart. Dit heeft er toe geleid dat in juli 2011 een aantal planonderdelen door de Raad van State zijn vernietigd. Vervolgens zijn er stappen gezet tot het invullen van een herzien bestemmingsplantraject op basis van de Planvisie van Attero/Libéma uit 2011 voor planonderdelen op zowel het grondgebied van Nuenen als Geldrop-Mierlo.
- Het Meerjarig InvesteringsPlan (MIP 2011-2015) is door het Dagelijks Bestuur SRE goedgekeurd en is de financiële vertaling van de planvisie voor de verdere ontwikkeling van het Landgoed. Met het aantrekken van Libéma als partner bij de ontwikkeling en exploitatie is Attero tegemoet gekomen aan de eis van SRE om de ontwikkelkracht voor het landgoed te versterken.

Wat wil het SRE bereiken?

- Het op een milieutechnisch verantwoorde wijze overdragen van de gesloten stortplaats aan de Provincie.
- De ontwikkeling van het Landgoed Gulbergen tot een aantrekkelijk toeristisch en recreatief gebied met een sterke groene geleding, duurzame uitstraling en passend binnen de brainportambitie van de regio.
- Het beheer en beleggen van de beschikbare middelen met als uitgangspunten de Wet Fido en het Treasurystatuut van het SRE.

Wat gaat het SRE daarvoor doen?

<u>Speerpunt</u>	<u>Project</u>	<u>Resultaat</u>
Nazorg stortplaats	Opstellen nazorgplan	Door provincie goedgekeurd nazorgplan
Ontwikkeling Landgoed Gulbergen	1. aankoop gronden en in erfpacht uitgeven 2. bestemmingsplan Gulbergen 3. ontsluiting landgoed Gulbergen 4. beoordeling deelplannen Attero	1. 100% eigendom percelen Landgoed 2. goedgekeurd bestemmingsplan 3. aanleg gekoppeld aan de in 2011 gerealiseerde ontsluiting van Brandevoort op de A270.. 4. goedkeuring Dagelijks Bestuur
Voorziening Gulbergen	Beheer en aanwending voorziening Gulbergen	Vaststellen jaarrekening voorziening Gulbergen
Adviescommissie Gulbergen	Raadpleging ten behoeve van advisering aan DB	Goedkeuring advisering door DB
Bestuurlijk Overleg	BO directie Attero/Libéma en bestuur SRE	Overeenstemming over de beslispunten

Wat mag dit het SRE kosten?

<u>Omschrijving</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Apparaatskosten	0	0
Programmakosten	165.000	165.000
Lasten	165.000	165.000
Baten	165.000	165.000
Saldo	0	0

Programma : Service: RHCe Portefeuillehouder : A. Thijs Programmamanager : M. Duijghuisen	Producten: Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe)
--	--

Omschrijving Programma

Het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven (RHCe) heeft enerzijds een wettelijke taak met betrekking tot de archiefzorg en wil anderzijds het geheugen van de samenleving zijn en daarmee bijdrage leveren aan de identiteit van de regio.

De formele doelstelling ligt verankerd in de Archiefwet 1995: Het RHCe fungeert als archiefbewaarplaats van de overgebrachte archieven van de overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant, met uitzondering van de gemeente Gemert-Bakel.

Beleidskader

- Archiefwet 1995
- Ministeriële regels Archiefbesluit.
- Beleidsplan 2012-2016 'Naar een herijking van het erfgoed. Sporen, lijnen en patronen'.

Trends en ontwikkelingen

Met het vaststellen van het bedrijfsplan RHCe 2012-2016 'Naar een herijking van het erfgoedbeleid. Sporen, lijnen en patronen' is gekozen voor een richting waarbinnen naast het vervullen van de wettelijke archieftaken ook ruimte wordt gegeven, facultatief voor het specifiek(er) wegzetten van een beleid op het terrein van de lokale en regionale cultuurhistorie. Het DNA van de regio staat daarbij centraal en vanuit die invalshoek zal er strikter gekeken gaan worden naar de huidige collectie en de publieksactiviteiten die bijdragen aan het gestalte gegeven van de regionale identiteit.

Op het gebied van Informatiebeheer/Auditing wordt ingezet op het digitaliseren in regionale samenwerking doen scannen van de bouwvergunningen (in regionaal verband) en van de kranten (in provinciaal/nationaal verband). Voorts zal een eerste inventarisatie worden gemaakt naar de omvang van de over te dragen bestanden. Een eerste prognose laat zien dat de huidige depotcapaciteit nauwelijks toereikend zal zijn. Alternatieven zullen worden bestudeerd en uitgewerkt. De eerder aangehaalde digitaliseringsoperaties bieden in ieder geval de nodige soelaas. Daarnaast zal een collectieplan worden opgesteld aan de hand waarvan de huidige collectie gescreend zal worden en lijnen kunnen worden uitgezet voor toekomstige acquisities.

In dat verband ook zullen in 2013-2014 de eerste stappen worden, samen met de aangesloten gemeenten om te komen tot een verantwoord construct voor de digitale opslag, niet enkel voor gedigitaliseerde bestanden maar meer nog voor de 'digital born documenten'.

De digitale/gedigitaliseerde bestanden spelen een voorname rol in de brede publiekstoegankelijkheid van de cultuurhistorische informatie. Gestreefd wordt om deze zoveel mogelijk én als 'open source' én integraal (documenten, beeld- en kaartmateriaal) aan te bieden.

Aanvullend op deze brede agenda zal toegewerkt worden naar een meer specifieke onderzoeks- en activiteitenagenda, toegespitst op de regionale/lokale thema's, het regionale/lokale DNA

Wat wil het SRE bereiken?

Archieven hebben een tweeledige functie. Enerzijds worden ze gevormd als onderdeel van het handelen van overheden, instellingen, personen. De overheidsarchieven zijn het (papieren) geheugen van de overheid. De archiefstukken dienen als instrumenten van het bestuur. Zonder goed geordende en toegankelijke archieven zijn bestuurlijke zorgvuldigheid en continuïteit loze begrippen en is een goede democratische controle op het bestuur vrijwel onmogelijk. In ons staatsbestel rust dan ook op de overheid de plicht haar archieven in beginsel open te stellen voor de burger. Openbare archieven zijn onmisbaar voor de rechtsstaat. De toezichthoudende taak in dat kader berust bij het Regionaal Historisch Centrum Eindhoven.

Daarnaast en bovendien vormen eenmaal gevormde archieven op termijn een vitaal onderdeel van het culturele erfgoed. Vanuit dat oogpunt vinden ook archieven van instellingen en particulieren met

een regionale cultuurhistorische betekenis een plaats binnen het RHCE. Het kennisnemen en bestuderen en benutten van de inhoud vormt een bijdrage aan de cultuurontwikkeling en de regionale identiteit en is tevens een vorm van cultuurparticipatie.

Het RHCE beijvert zich daarbij om via digitalisering van archiefbestanden en collecties en, daaraan verbonden het verzorgen en ontwikkelen van diensten om de cultuurhistorische informatie zo dicht mogelijk bij de inwoner te brengen. Kerndoelstelling hierbij is eveneens toegankelijkheid en openbaarheid.

Wat gaat het SRE daarvoor doen?

<u>Speerpunt</u>	<u>Project</u>	<u>Resultaat</u>
Uitvoering wettelijke taak met betrekking tot archiefzorg van de overgebrachte archieven van overheidsorganen binnen de regio Zuidoost-Brabant (m.u.v. de gemeente Gemert-Bakel)	Depot en E-depot	Een (digitaal) archief dat voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving.
	Conserveren	Een archiefbestand dat voldoet aan de eisen van een goede staat .
	Acquisitie	Een collectie die beantwoordt aan de regionale identiteit.
	Inspectie	Een documentaire informatie-huishouding wat voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving. Documenten welke voldoen aan de vereisten van een archiefdocument
	Advies	Een documentaire informatie-huishouding wat voldoet aan de wettelijke normen en regelgeving. Documenten welke voldoen aan de vereisten van een archiefdocument.
	Ontsluiting	Collectieoverzichten Inventarissen en indexen volgens overeengekomen normen
	(Digitale) dienstverlening.	Publieksvoorzieningen (intern, extern en via het web) Begeleiding Kennis en kunde

Wat mag dit het SRE kosten?

<u>Afdeling</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
RHCe	27.470	27.786

<u>Omschrijving</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Apparaatskosten	3.465.186	3.399.554
Programmakosten	271.300	250.700
Lasten	3.736.486	3.650.254
Baten	3.146.417	3.241.914
Saldo	-590.069	-408.341

Programma	: Service: SRE Milieudienst	Producten:
Portefeuillehouder	: H. Ubachs	Individuele dienstverlening
Programmamanager	: J. van Gils	

Omschrijving Programma

Als dienstverlener ondersteunen van overheidsorganisaties bij de ontwikkeling en uitvoering van hun beleid op het gebied van de leefomgeving.

Beleidskader

In de Regioraadsvergadering van 20 december 2007 heeft de besluitvorming in het kader van de regionale agenda plaatsgevonden. Onderdeel daarvan was het besluit om de SRE Milieudienst zich te laten ontwikkelen tot een servicedienst voor gemeenten. In de recente discussies omtrent de regionale agenda is de opdracht van de SRE Milieudienst onveranderd gebleven. Momenteel worden voorbereidingen getroffen voor de oprichting van de RUD Zuidoost Brabant. Op dit moment is nog niet geheel duidelijk welke taken en activiteiten van de SRE Milieudienst overgebracht zullen worden naar deze nieuwe RUD. Daarom is in deze begroting nog geen rekening gehouden met de effecten van deze nieuwe RUD.

Trends en ontwikkelingen

De Portefeuillehouders Milieu hebben zich uitgesproken om de samenwerking d.m.v. "de ladder van het SRE" een formeler karakter te geven. Inmiddels heeft de SRE Milieudienst met 20 deelnemende gemeenten een dergelijk contract afgesloten.

De laatste jaren heeft de SRE Milieudienst met haar dienstverlening belangrijke stappen gezet op het gebied RO, archeologie, welstand & monumentenzorg en bouw & wonen.

De SRE Milieudienst wil een goede prijs/kwaliteit verhouding leveren, en wil de bedrijfsrisico's zoveel mogelijk beperken. Daarom streeft de SRE Milieudienst al enige jaren succesvol naar uitbreiding van haar klantenbestand in Zuidoost-nederland. Daarnaast behoren ook andere overheden zoals de provincie Noord-Brabant, waterschappen en ministeries tot de klantenkring van de SRE Milieudienst.

Ondanks deze maatregelen wordt in deze begroting rekening gehouden met een blijvend lager niveau van opdrachten, ongeveer op het niveau van 2011. In 2011 is immers gebleken dat het besluit van de gemeente Eindhoven om een aantal taken (waaronder VTH) zelf uit te gaan uitvoeren, alsmede de gevolgen van de financiële situatie bij gemeenten een nadelige invloed op de opdrachtverlening aan de SRE Milieudienst hebben. Door de in 2011 doorgevoerde zware kostenreducties zowel op het gebied van externe kosten als op het gebied van personele overhead, in combinatie met sterke sturing op productiviteit maken het mogelijk om ondanks de lagere omzet toch een sluitende begroting te presenteren.

Gemeenten en provincies zullen op termijn bepaalde taken laten uitvoeren door nieuw op te richten regionale uitvoeringsdiensten. Voorheen bestond het beeld dat voor het SRE gebied de SRE Milieudienst belast zou worden met deze taken. Inmiddels zijn de inzichten veranderd en is er sprake van een nieuw te vormen Gemeenschappelijke Regeling voor de RUD die naast de RUD taken ook (een deel van) de taken en activiteiten van de SRE Milieudienst gaat uitvoeren. De geplande startdatum voor de RUD is 1 januari 2013. Aangezien er op dit moment nog veel onduidelijkheden zijn, is in deze begroting nog geen rekening gehouden met de effecten van de nieuwe RUD.

Wat wil het SRE bereiken?

Wat de SRE Milieudienst wil bereiken is vastgelegd in onderstaande visie:

De SRE Milieudienst is een dienstverlenende organisatie die:

- overheden ondersteunt bij het opstellen en uitvoeren van hun beleid op het gebied van de fysieke leefomgeving.
- werkt met zichtbare resultaten en zorgt ervoor dat de uitdagingen en doelstellingen van klanten worden gerealiseerd.
- streeft naar een duurzame relatie met haar klanten
- in haar adviezen ethische, sociale en culturele waarden respecteert die vanuit maatschappelijke inzichten essentieel zijn en daaraan o.a. uiting geeft door het realiseren van een sociaal beleid voor eigen medewerkers.
- zorgt voor een financieel gezonde organisatie.

Wat gaat het SRE daarvoor doen?

<u>Speerpunt</u>	<u>Project</u>	<u>Resultaat</u>
Klanttevredenheid	- Nastreven duurzame relatie met opdrachtgevers - Door breder productenpakket betere afstemming op behoefte opdrachtgevers - Werken met inhoudelijk gerichte teams, en klantgeoriënteerde afdelingen	Omzet € 15.274.000
Kwaliteit v.d. Milieudienst	- Kwaliteitszorgsysteem doorontwikkelen van systeemoriëntatie naar ketenoriëntatie	Financieel resultaat € 0
Kennis	- Training en opleiding - Kennisuitwisseling door te werken met productgerichte teams	Gemiddeld verkooptarief (voor korting) € 87,00
Interne efficiency	- Optimaliseren interne processen, o.a. door optimaliseren ICT toepassingen	Vermogensbeslag nog te betalen werkzaamheden € 2.300.000
Medewerkerstevredenheid	- Medewerkers binden door interessant en boeiend werk aan te bieden - Vergroten flexibiliteit en mobiliteit	Ziekteverzuim 3,0%
Reduceren mate van Milieubelasting	- Interne milieuzorg - Compensatie uitstoot	Ecologische voetafdruk 0,13 ha/mw

Wat mag dit het SRE kosten?

<u>Omschrijving</u>	<u>Werkprogramma 2012</u>	<u>Begroting 2013</u>
Apparaatskosten	17.063.000	15.274.000
Programmakosten	100.000	0
Lasten	17.163.000	15.274.000
Baten	17.163.000	15.274.000
Saldo	0	0

**FINANCIËLE BEGROTING
SAMENWERKINGSVERBAND
REGIO EINDHOVEN**

3.1 Overzicht baten en lasten

Programma's	Werkprogramma 2012			Begroting 2013			Verschil Saldo
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	
Bestuurlijke samenwerking	12.071.598	11.100.000	-971.598	12.016.318	11.100.000	-916.318	-55.280
Economie	11.251.890	9.473.239	-1.778.651	9.547.353	6.838.929	-2.708.423	929.772
Fysieke leefomgeving	59.892.140	57.053.463	-2.838.677	52.777.188	49.457.135	-3.320.053	481.376
Sociale leefomgeving	792.666	183.000	-609.666	896.439	188.500	-707.939	98.273
Service							
- RHCE	3.736.486	3.146.417	-590.069	3.650.254	3.241.914	-408.341	-181.728
- SRE Milieudienst	17.163.000	17.163.000	0	15.273.000	15.273.000	0	0
Voorziening Gulbergen	165.000	165.000	0	165.000	165.000	0	0
Totaal programma's	105.072.780	98.284.119	-6.788.661	94.325.552	86.264.478	-8.061.074	1.272.413
Financiering en algemene dekkingsmiddelen							
Gemeentelijke bijdragen	0	3.874.129	3.874.129		5.937.831	5.937.831	-2.063.702
Taakstelling bezuiniging	-564.678	0	564.678	-363.308		363.308	201.370
Saldo financieringsfunctie	315.824	1.975.824	1.660.000	315.824	1.975.824	1.660.000	0
Onvoorzien dienst SRE	0	0	0	25.000	0	-25.000	25.000
Onvoorzien RHCE	19.146		-19.146	20.384	0	-20.384	1.238
Onvoorzien SRE Milieudienst / resultaat			0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	104.843.072	104.134.072	-709.000	94.323.452	94.178.133	-145.320	-563.680
Mutaties reserves							
Onttrekk. Best.reserve Volkshuisvesting		709.000	709.000		145.320	145.320	563.680
Onttrekk. Algemene Reserve			0			0	0
Onttrekk. reserve Rente-egalisatie			0			0	0
Resultaat na bestemming	104.843.072	104.843.072	0	94.323.452	94.323.452	0	0

3.2 Toelichting op het overzicht baten en lasten

In het "Overzicht baten en lasten" zijn weergegeven de baten, de lasten en het saldo per programma, de financierings- en algemene dekkingsmiddelen, bestaande uit de gemeentelijke algemene bijdragen, het saldo financieringsfunctie en de posten onvoorzien. Dit resulteert in het resultaat voor bestemming en na de onttrekkingen uit de reserves in het resultaat na bestemming.

Onderstaand wordt een toelichting per programma gegeven op de financiële verschillen Werkprogramma 2012 – Begroting 2013

Bestuurlijke samenwerking

De lasten op het programma Bestuurlijke samenwerking nemen af met ruim € 55.000. Er is sprake van een lagere toerekening van apparaatskosten (€ 104.000). Dit wordt veroorzaakt door (personele) invulling aan de bezuinigingstaakstelling (minder uren) in combinatie met verschuiving van uren binnen de diverse programma's.

De programmakosten vertonen een stijging, het betreft hier voornamelijk indexering van bestaande budgetten en het opnemen van een budget bijeenkomsten Dagelijks Bestuur, portefeuillehouders en regioraad. Hier was in het werkprogramma niet in voorzien.

Economie

Het programma Economie vertoont een nadeel van ruim € 929.000. Dit nadeel wordt veroorzaakt doordat in de begroting 2013 ruim € 2 miljoen minder baten op het programma worden verantwoord dan in het werkprogramma 2012. De reden hiervoor is aanpassing van de verordening SRE Stimuleringsfonds (Regioraad 16 februari 2012) waarbij bijdragen voor het structurele programma gebiedsgerichte economische ontwikkeling niet meer uit het SRE Stimuleringsfonds wordt bekostigd maar vanuit de algemene inwonerbijdrage. Deze algemene bijdrage staat niet op het programma Economie verantwoord maar op financierings- en dekkingsmiddelen. Daarnaast wordt in 2013 geen bijdrage provincie PIR/PAR meer opgenomen in verband met het beëindigen van deze subsidieregeling. De lastenkant van het programma laat overigens een daling zien van ruim € 1.700.000. Het betreft hier voornamelijk een lagere dotatie in het SRE Stimuleringsfonds (zie hierboven) en een hogere bijdrage aan Brainport Development. Dit laatste kan verklaard worden doordat de volledige bijdrage aan Brainport nu op het programma wordt verantwoord en niet meer deels via het SRE Stimuleringsfonds.

Daarnaast worden er minder apparaatslasten aan het programma toegerekend. Ook hier is de reden weer te vinden in de invulling van de bezuinigingstaakstelling in combinatie met interne verschuiving van uren.

Fysieke leefomgeving

Het programma Fysieke leefomgeving laat een nadeel zien van ruim € 481.000. In 2013 zijn de baten ruim € 7,5 miljoen lager dan in 2012. Oorzaak hiervan is een lagere rijksbijdrage BDU Verkeer en vervoer (€ 6,5 miljoen) en het verschuiven van de specifieke inwonerbijdrage RMWP naar de algemene inwonerbijdrage (€ 1 miljoen). Deze laatste bijdrage staat verantwoord op financierings- en dekkingsmiddelen.

Naast de lagere baten worden lagere lasten gerealiseerd van ruim € 7,1 miljoen. Deze lastenverlaging staat voor € 6,5 miljoen in directe relatie tot de lagere rijksuitkering BDU. Het overige verschil betreft een lagere toerekening van apparaatslasten door invulling van de bezuinigingstaakstelling en een verschuiving van de uren besteed aan recreatie routestructuren naar het programma sociale leefomgeving.

Sociale leefomgeving

Het programma Sociale leefomgeving vertoont ten opzichte van het werkprogramma 2012 een nadeel van € 98.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door verschuiving van zowel uren als budgetten met betrekking tot recreatieve routestructuren, daarnaast heeft indexering van bestaande budgetten plaatsgevonden. Dit leidt tot een nadeel van € 68.000

De specifieke bijdrage onderhoud routestructuren is samengevoegd met de algemene inwonerbijdrage welke op financierings- en dekkingsmiddelen staat verantwoord. Dit leidt op het programma tot lagere baten van € 30.000.

Voorziening Gulbergen

De voorziening verloopt budgettair neutraal c.q. heeft geen invloed op het begrotingssaldo.

Service: RHCe

Het Regionaal Historisch Centrum vertoont een voordeel van ruim € 181.000. Dit voordeel wordt veroorzaakt doordat invulling wordt gegeven aan de bezuinigingsopdracht zoals deze voortvloeit uit het bedrijfsplan 2012-2016 op de gebieden personeel en huisvesting.

Service: SRE Milieudienst

Het programma 2013 toont een saldo van € 0,- wat gelijk is aan het saldo voorzien in begroting 2012. Door de lagere vraag bij gemeenten als gevolg van bezuinigingen en verminderde economische activiteit is de geprognosticeerde omzet lager dan voorzien in de oorspronkelijke begroting 2012, en wordt stabilisatie op niveau van 2011 verwacht. Dankzij de in 2011 doorgevoerde zware kostenreducties zowel op het gebied van externe kosten als op het gebied van personele kosten (afbouw van direct personeel en overhead), in combinatie met sterke sturing op productiviteit is het mogelijk om ondanks deze lagere omzet toch een sluitende begroting te presenteren.

Financierings- en algemene dekkingsmiddelen

De financierings- en algemene dekkingsmiddelen laten per saldo een voordeel zien van ruim € 1.830.000 voordelig. Dit wordt veroorzaakt door:

- Verhoging algemene inwonerbijdrage Dienst SRE als gevolg van verschuivingen bijdragen SRE Stimuleringsfonds en RMWP naar de algemene inwonerbijdrage (€ 2,23 miljoen voordelig).
- Verlaging inwonerbijdrage RHCe als gevolg van invulling bezuinigingstaakstelling (€ 180.000 nadelig).
- Verlaging Invulling bezuinigingstaakstelling van € 385.000 naar € 183.000 (nadeel € 201.000).
- Wijzigingen in de posten onvoorzien Dienst SRE en RHCe (nadelig €26.000).

Mutatie reserves

In de begroting 2013 wordt per saldo € 564.000 minder onttrokken aan de reserves dan in het werkprogramma 2012. Het betreft hier uitsluitend onttrekkingen aan de bestemmingsreserve Volkshuisvesting op het gebied van gebiedsontwikkeling, wonen en economische programmering.

MEERJARENRAMING

Ten behoeve van een inzicht in de ontwikkeling van de kosten en de gemeentelijke bijdrage is in de bijlagen het overzicht Meerjarenraming 2013-2016 opgenomen.

In het begrotingsjaar 2013 is rekening gehouden met een indexering van 2,33%. In de jaren daarna wordt uitgegaan van constante prijzen waarbij de bezuinigingstaakstelling wordt geacht te worden afgebouwd in de huidige bestuursperiode (2011-2014).

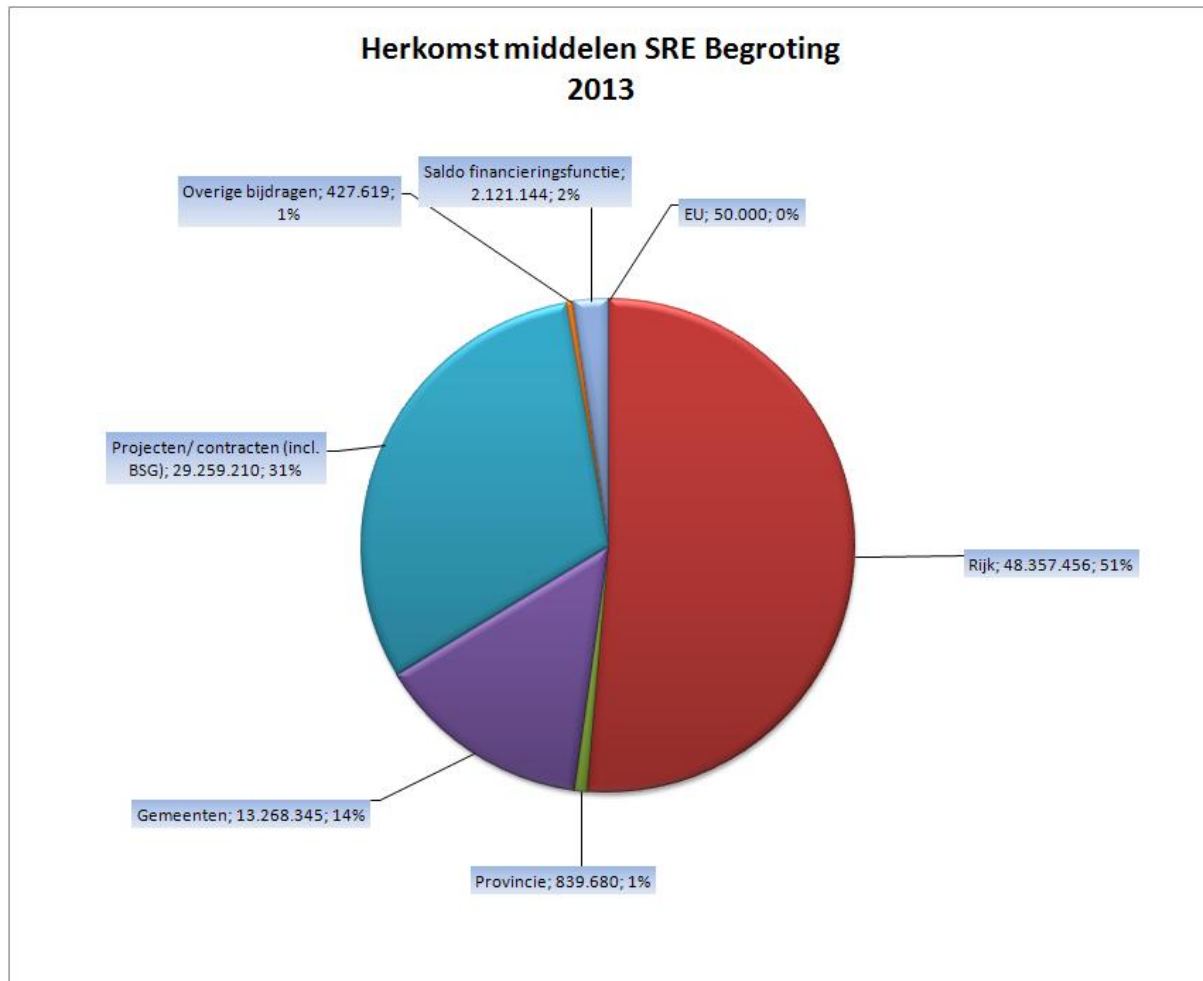
3.3 Herkomst en besteding van middelen

Herkomst middelen SRE

Van iedere euro die het SRE uitgeeft, komt 14 eurocent van de gemeenten als inwonerbijdrage voor regionale taken en projecten. De grootste financiële bijdrage levert het Rijk (51%), voornamelijk voor de wettelijke taken op het terrein van mobiliteit.

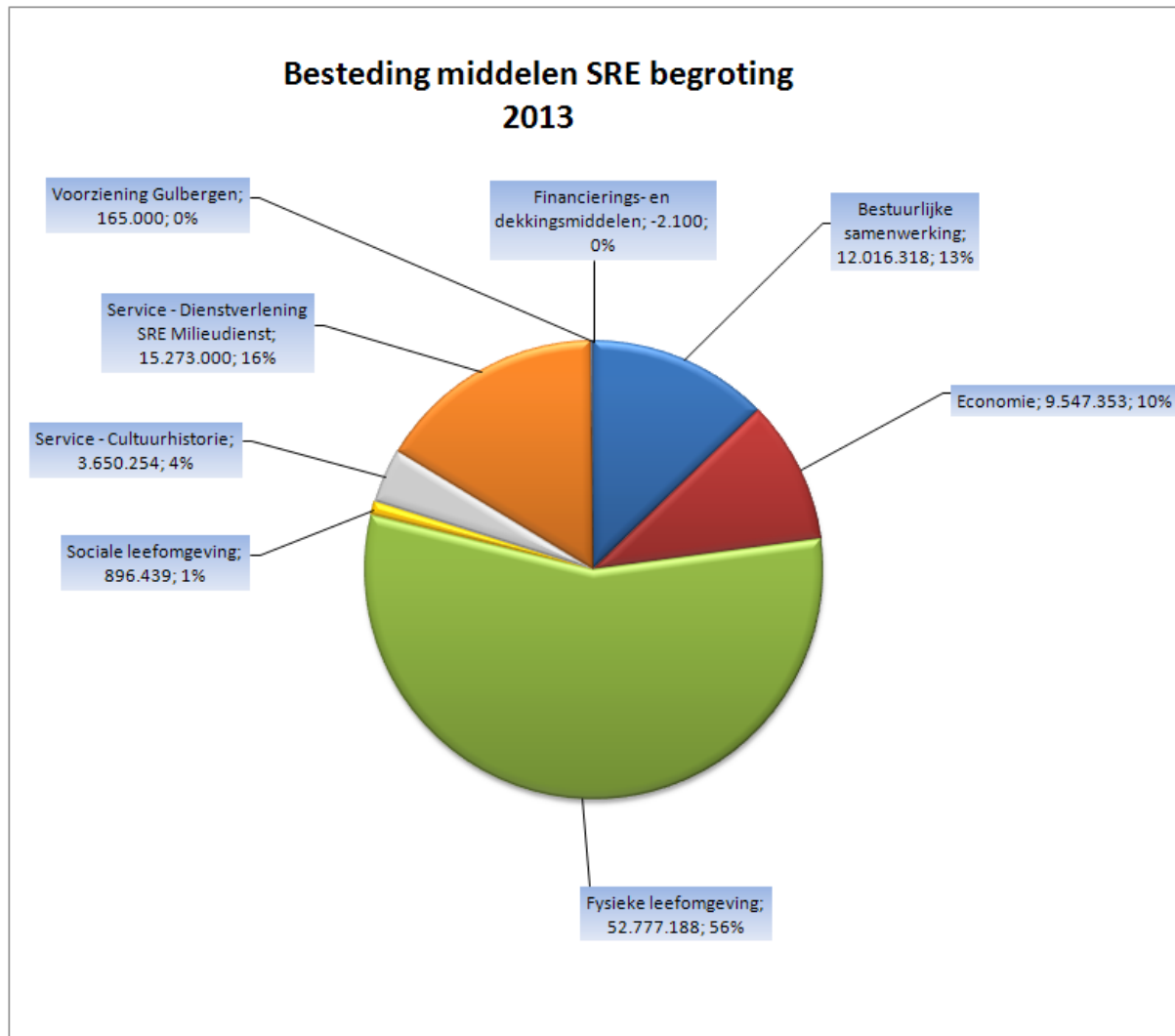
Een ander belangrijk deel (circa € 29,7 miljoen, ofwel 31%) “verdient” het SRE met contractactiviteiten, vooral voor individuele gemeenten.

Uit onderstaande tabel wordt duidelijk waar de baten van het SRE vandaan komen.

Besteding middelen SRE

In onderstaande grafiek ziet u de besteding van de middelen per programma. Van deze middelen (€ 95 miljoen) heeft € 13,3 miljoen betrekking op de gemeentelijke bijdragen.

3.4 Inwonerbijdrage

De methodiek van indexering van de inwonerbijdrage is vastgelegd in de “Beleidsnota indexering”, die door de Regioraad in de vergadering van 23 december 2004 is vastgesteld.

In de vergadering van 15 december 2011 heeft de Regioraad besloten de inwonerbijdrage te indexeren met 2,33% en geen nacalculatie over het jaar 2010 toe te passen.

Vanaf 2012 is de inwonerbijdrage RHCe per product bepaald zoals deze in het bedrijfsplan RHCe 2012-2016 zijn benoemd (vastgesteld door Regioraad in de vergadering van 16 februari 2012.)

	Begroting 2013		Werkprogramma 2012		Werkprogramma 2011		Werkprogramma 2010	
	totaal	inwoner	totaal	inwoner	totaal	inwoner	totaal	inwoner
Dienst SRE								
- algemene bijdrage	5.689.596	7.662	3.445.404	4.661	3.700.693	5.033	4.050.952	5.528
- bijdrage BWS	0	0,000	0	0,000	237.388	0,323	259.857	0,355
- bijdrage Brainport Development *	1.506.307	2.029	710.113	0,961	635.816	0,865	695.994	0,950
- bijdrage toeristisch-recreatieve taak	0	0,000	29.566	0,040	796.756	1,083	839.969	1,146
- bijdrage SRE Stimuleringsfonds	2.639.072	3.554	4.420.165	5,980	3.957.697	5,382	4.382.102	5,980
- bijdrage Regionaal Milieu werkprogramma	0	0,000	1.069.842	1,447	1.248.535	1,698	1.366.705	1,865
	9.834.975		9.675.090		10.576.885		11.595.579	
Regionaal Historisch Centrum **								
- algemene bijdrage					106.037	0,150	116.099	0,165
- auditing					407.501	0,577	446.171	0,634
- cultuurhistorie per m1					3.190.647	384,156	3.154.372	379,789
- Depotbeheer fysiek	472.604	45,946	461.843	44,900				
- E-depot	675.265	65,649	659.889	64,154				
- Toegankelijk maken	480.043	46,670	469.113	45,607				
- Conserveren	196.763	19,129	192.283	18,694				
- Acquisitie	142.140	13,819	138.903	13,504				
- Inspectie	420.292	0,589	408.831	0,576				
- Advies	29.557	0,041	28.751	0,040				
- Fysieke dienstverlening	323.121	31,414	315.764	30,698				
- Digitale dienstverlening	143.470	13,948	140.203	13,630				
- Faciliteren cultuurhistorische activiteiten	301.880	29,349	295.006	28,680				
- Taakstelling bezuiniging	248.235	24,133	428.725	41,680				
	3.433.369		3.539.311		3.704.185		3.716.642	
TOTAAL	13.268.345		13.214.400		14.281.071		15.312.221	

* De bijdrage Brainport Development is gebaseerd op de nieuwe situatie waarin de gemeente Best toetreedt. Hiervoor volgt een separaat regiraadsvoorstel.

** De bijdragen Inspectie en Advies zijn uitgedrukt in een bijdrage per inwoner, alle overige onderdelen zijn bijdragen per m1.

3.5 Kengetallen

Indexeringsmodel

Begroting	Factor	2013	2012	2011
Algemene loonstijging	60%	2,75%	0,00%	0,00%
Incidentele loonstijging	60%	0,50%	0,00%	0,00%
Loonkostenstijging	60%	3,25%	0,00%	0,00%
Prijsstijging	40%	2,25%	0,00%	0,00%
Indexering bijdrage gemeenten		2,85%	0,00%	0,00%
Aftrek wegens geraamde toename inwonertallen 2010		-0,52%	0,00%	0,00%
Indexering inwonerbijdrage		2,33%	0,00%	0,00%
Nacalculatie inwonerbijdrage		2010	2009	2008
Begroting	Factor			
Algemene loonstijging	60%	0,00%	0,00%	2,50%
Incidentele loonstijging	60%	0,00%	0,00%	0,90%
Loonkostenstijging	60%	0,00%	0,00%	3,40%
Prijsstijging	40%	0,00%	0,00%	2,50%
Begrote toename lasten		0,00%	0,00%	3,04%
Realisatie	Factor			
Algemene loonstijging	60%	0,00%	0,00%	4,00%
Incidentele loonstijging	60%	0,00%	0,00%	0,90%
Loonkostenstijging	60%	0,00%	0,00%	4,90%
Prijsstijging	40%	0,00%	0,00%	3,30%
Werkelijke toename lasten		0,00%	0,00%	4,26%
Verschil		0,00%	0,00%	1,22%
Compensatie inwonertal				
Toename inwonertallen begroot		0,00%	0,00%	0,19%
Toename inwonertallen realisatie		0,00%	0,00%	0,26%
Verschil		0,00%	0,00%	-0,07%
saldo nacalculatie		0,00%	0,00%	1,15%
Indexeringspercentage		2013	2012	2011
		2,33%	0,00%	1,15%

	Begroting 2013	Werkprogramma 2012
Productieve uren	1.340	1.340
Opgave inwoneraantallen (1 januari 2012 resp. 2011)	742.564	739.158
idem RHCE	713.538	710.252
Aantal strekkende meters archief		
Gemeentearchieven	8.276	8.276
Algemene archieven	2.010	2.010
Aantal deelnemende gemeenten	21	21
idem RHCE	20	20

Formatie	Begroting 2013		Werkprogramma 2012	
	Aantal fte's	Loonkosten (x € 1.000)	Aantal fte's	Loonkosten (x € 1.000)
Eigen personeel				
Dienst SRE	54,1	4.121	59,6	4.526
Regionaal Historisch Centrum	32,0	1.900	33,0	1.926
SRE Milieudienst	143,6	10.648	193,5	12.638
	229,7	16.669	286,1	19.090
Personeel van derden				
Dienst SRE	0	0	3,8	376
Regionaal Historisch Centrum	4,2	120	4,2	120
SRE Milieudienst	25,4	2.374	8,6	808
	29,6	2.494	16,6	1.304
Totaal	259,3	19.163	302,7	20.394

4. Paragrafen

In dit hoofdstuk worden een aantal aspecten van de financiële huishouding belicht. Het betreft het:

- de paragraaf weerstandsvermogen
- de financieringsparagraaf
- de paragraaf bedrijfsvoering
- de paragraaf verbonden partijen
- de paragraaf grondbeleid

4.1 Paragraaf weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit – de middelen en mogelijkheden van het SRE om niet begrote kosten te dekken – en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het omgaan met risico's niet iets geheel nieuws. Onderstaande activiteiten worden reeds uitgevoerd:

1. In de programmabegroting en de programmarekening wordt in de financiële paragrafen specifiek aandacht besteed aan de risico's welke voortkomen uit het samenwerken met verbonden partijen en de inventarisatie binnen de afzonderlijke beleidsterreinen.
2. Via de Management- en Bestuursrapportages (Marap en Berap) wordt periodiek (ad hoc) gerapporteerd over de actuele risico's en de getroffen beheersingsmaatregelen.
3. In situationele gevallen worden rapportages opgesteld over risicoprofielen.

Op het gebied van beheersing van risico's zijn binnen het huidige planning & control -instrumentarium al veel instrumenten ingericht, zoals AO/IC-plannen, procesbeschrijvingen, controles en onderzoeken in allerlei vorm, rapportages en verantwoordingen.

Daar ligt echter geen regiobrede analyse of focus aan ten grondslag. Het risico blijft daardoor bestaan dat er witte vlekken zijn of dat er dubbele controles worden uitgevoerd of dat controles gezien de materialiteit niet nodig zijn. Dit is één van de redenen om een risicobeleidskader in te richten en een beheerssysteem te ontwikkelen.

Ten behoeven van de implementatie van risicomanagement zal het SRE de volgende stappen in onderstaande volgorde uitwerken:

- Stap 1 (april 2012)
Het uitwerken van het risicomanagement beleid en strategie;
- Stap 2 (medio 2012)
Het inventariseren van risico's.
- Stap 3 (via PC-cyclus 2013 + bedrijfsvoering gesprekken)
Het sturen en integreren van het risicomanagementbeleid binnen de organisatie.
- Stap 4 (via PC-cyclus 2013)
Het realiseren van samenhang in het risicobeheersinginstrumentarium door het aan elkaar knopen en het stroomlijnen van reeds bestaande instrumenten en dit af te stemmen op de aan te houden weerstandsvermogen en capaciteit.

Het is van belang te weten of er sprake is van een toereikend weerstandsvermogen.

Als het risicoprofiel bekend is, kan een relatie worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit.

Een belangrijk onderdeel van het implementeren van het beheerssysteem is het creëren van risico bewustzijn bij de betrokkenen. Vorenliggend plan voorziet in een groeiproces van meerdere jaren.

Zonder regiobrede analyse of focus worden onderstaand de risico's geduid en wordt aangegeven in welke mate het SRE in staat is financiële effecten daarvan op te vangen.

Dienst SRE

In de exploitatiesfeer is het SRE bijna volledig afhankelijk van de bijdragen van de deelnemende gemeenten. De vermogensbestanddelen die tot het weerstandsvermogen behoren, zoals de algemene reserve, zijn zeer beperkt in omvang. Het overzicht Reserves en Voorzieningen geeft daar een indruk van.

Geconcludeerd kan dan ook worden dat de mogelijkheid voor het SRE om onvoorziene tegenvallers op te vangen zeer beperkt is.

Analyse leert dat personele en apparaatskosten de enige substantiële kostenposten zijn. Voor overige lasten is nagenoeg altijd sprake van specifieke (project)financiering. De mogelijkheden om niet begrote kosten te dekken zijn heel beperkt. Dit vereist een strak beleid gericht op het voorkomen van niet voorziene uitgaven. Met een goed beheer van de personele en apparaatskosten is dit mogelijk.

- Ontwikkelingen openbaar vervoer

Het stringente budgetbeleid in de afgelopen jaren heeft geresulteerd in een positief saldo van de voorziening. Dit biedt de mogelijkheid om toekomstige risico's op te vangen.

- Brede Doel Uitkering (BDU)

Bij het niet correct uitvoeren van de regelgeving kan het Ministerie besluiten de betaling op te schorten dan wel bij de vaststelling van de hoogte van de subsidie hiermee rekening te houden. Risico's kunnen ook ontstaan doordat derden, in casu uitvoerders van projecten, handelen in strijd met de regelgeving.

Deze risico's kunnen op betrokken derden worden afgewenteld door in de subsidietoekenning van de afzonderlijke projecten vast te leggen dat zij zich aan de voorgeschreven regelgeving hebben te houden en dat, in het geval hieraan niet wordt voldaan, de risico's voor eigen rekening zijn.

Sinds 2 maart 2012 is duidelijk dat, per 1 januari 2013, de WGR+ status vervalt en de BDU aan de provincie wordt uitgekeerd. Wat dit betekent voor het SRE is nu nog erg onduidelijk en sterk afhankelijk van de keuzes die provincie en SRE de komende periode maken. In de begroting is hier derhalve geen rekening mee gehouden.

- Dynamisch Reizigers Informatie Systeem (DRIS)

In 2005 is het DRIS-project helemaal opgeleverd. Een onzekere factor in zo'n nieuw systeem wordt gevormd door de beheerskosten. Dit risico is voor de eerste tien jaar afgedekt doordat deze kosten deel uitmaken van het opgeleverde project.

- Uitvoering SRE EU-programma

Ten aanzien van de projecten van Stimulus III en de overige programma's die mede met Europese middelen worden gefinancierd, loopt de projectverantwoordelijke de risico's verbonden aan de uitvoering van de projecten conform de door de Europese Unie vastgestelde regels en voorwaarden. Daarnaast loopt het SRE als programmapartner samen met de provincie Noord-Brabant en het Ministerie van Economische Zaken risico's voor projecten waaraan het Comité van Toezicht zijn fiat heeft gegeven, maar die achteraf door de Europese Unie niet of niet volledig worden goedgekeurd. Als gevolg daarvan kan de EU-subsidie worden verminderd of volledig worden ingetrokken. Voor de dan niet ontvangen EU-subsidie kunnen de programmapartners worden aangesproken.

- Uitvoering overige gesubsidieerde projecten

De projecten die worden uitgevoerd worden allemaal mede gefinancierd met externe geldmiddelen. Voorbeelden hiervan zijn recreatieve projecten zoals het ontwikkelen van fiets- en wandelroutes, Milieuprojecten (Cradle2Cradle) alsmede projecten op het terrein van plattelandsontwikkeling, parkmanagement en ICT-innovatie. In de meeste gevallen treedt het SRE daarbij op als projectverantwoordelijke en is derhalve verantwoordelijk voor een correcte uitvoering van de projecten conform de vastgestelde regels en voorwaarden. Dit houdt een zeker risico in omdat in een aantal gevallen andere partners de feitelijke uitvoering van de projecten verzorgen. De risico's die het SRE daarmee loopt worden zoveel mogelijk afgedekt door het aangaan van overeenkomsten met de uitvoerende partners, waarin afspraken worden vastgelegd over verrekening van subsidies die in de loop van het project of na afronding eventueel geheel of gedeeltelijk kunnen worden teruggevorderd indien blijkt dat partners zich niet overeenkomstig de regels en voorwaarden van de subsidiegever(s) hebben gedragen.

Regionaal Historisch Centrum

Bij het Regionaal Historisch Centrum is de laatste jaren een steeds stringenter begrotingsbeleid gevoerd. Daarnaast dienen er, als uitvloeisel van het bedrijfsplan RHCe 2012-2016, in de periode 2013-2014 flinke besparingen te worden gerealiseerd. Dit betekent dat er risico wordt gelopen bij het opvangen van (onverwachte) tegenvallers.

SRE Milieudienst

Ontwikkeling algemene reserves van de SRE Milieudienst

De algemene reserve vormt een buffer waarmee eventuele schommelingen in de toekomstige resultaten opgevangen kunnen worden. Zoals bekend is de SRE Milieudienst als gevolg van initiële kosten en afkoopsommen in 1994 gestart met een negatieve algemene reserve. Per jaareinde van 2011 bedroeg de algemene reserve van de Milieudienst € 2.097.816,- positief. Na verwerking van het negatieve resultaat over 2011 zal de reserve naar verwachting 1.609.816,- bedragen. In het besluit reserves en voorzieningen zijn de streefwaarden vastgelegd voor de algemene reserves. Voor de SRE Milieudienst wordt de bovengrens bepaald door twee factoren. Ten eerste geldt dat de solvabiliteitsratio ($100\% \times \text{eigen vermogen} / \text{totaal vermogen}$) groter of gelijk moet zijn aan 25%. Indien daaraan voldaan is, geldt als bovengrens voor de algemene reserve een bedrag van 7% van de begrote omzet van het lopende begrotingsjaar. De algemene reserve is daarmee eind 2011 hoger dan de norm. In de loop van 2012 kan besloten worden om de algemene reserve hierop aan te passen.

Onderbezettingsrisico

Eén van de belangrijkste risico's voor SRE Milieudienst is het risico van onderbezetting. De dienst heeft een organisatie opgezet die noodzakelijk is voor een verantwoorde uitoefening van taken. De samenwerking tussen de opdrachtgevers (gemeenten en andere overheden) en de Milieudienst wordt vormgegeven door gebruik te maken van bilaterale contracten. Hierdoor kan zich een situatie voordoen waarbij de omvang van de contracten te gering is om de kosten van de organisatie te dekken. Dit risico wordt zo beperkt mogelijk te houden door een aantal maatregelen:

Meerjarenovereenkomsten met gemeenten en provincie

Om de schommelingen in werkaanbod zoveel mogelijk te beperken heeft SRE Milieudienst de afgelopen periode gestreefd naar het afsluiten van een aantal langdurige contracten met regio gemeenten en provincie

- Raamovereenkomst met deelnemende gemeenten/De Ladder van het SRE
Een manier om schommeling in het werkaanbod te voorkomen is het versterken van de relatie met de deelnemende gemeenten. Om hier invulling aan te geven zijn inmiddels 20 gemeenten contracten afgesloten in het kader van "de ladder van het SRE". In deze contracten zijn heldere afspraken opgenomen omtrent de werkwijze bij gunning van opdrachten, waarbij SRE Milieudienst als vanzelfsprekende partner in beeld is.
- De provincie heeft een deel van haar provinciale milieutaken aan de Milieudienst uitbesteed en daarvoor een tweetal contracten afgesloten.
- Met de gemeente Helmond is de SRE Milieudienst onlangs opnieuw een meerjarige contract overeengekomen. Met de gemeente Eindhoven werd al eerder een meerjarig contract afgesloten.

Flexibiliteit in bezetting/Flexibel klantenbestand

De SRE Milieudienst tracht onderdekkingsrisico's te mijden door de eigen capaciteit flexibel te maken, waardoor deze makkelijk af te stemmen is op de vraag. De eigen capaciteit wordt flexibel gehouden door een deel van de productie te realiseren met inhuurkrachten en door te werken met tijdelijk personeel. Schommelingen (neerwaartse bewegingen) in werkpakketten kunnen dan makkelijker opgevangen worden. In 2011 is als gevolg van de afbouw van personeel deze flexibele schil aanzienlijk geslonken en is het nut van deze flexibele schil duidelijk aangetoond. De komende tijd zal getracht worden om deze schil weer op te bouwen. Bij invulling van vacatures zal steeds naar de flexibiliteit van het personeelsbestand gekeken worden, niet alleen op dienstniveau maar ook op afdelings- en teamniveau. Het streven blijft een personeelsopbouw waarbij 20% uit tijdelijke medewerkers en 10% uit inhuurkrachten bestaat. Mocht het tijdelijk personeel na het dienstverband eventuele WW-claims hebben, dan kan een beroep gedaan worden op de bestemmingsreserve Personele kosten. Voor deze post is een reservering van € 288.000,- opgenomen per einde 2011.

Daarnaast streeft SRE Milieudienst, binnen aanvaardbare grenzen, naar flexibiliteit in workload door andere overheden binnen en buiten de regio als klant te winnen. Door deze grotere spreiding kan de workload stabiel gehouden worden.

Ontwikkeling van de vraag als gevolg van veranderende wetgeving

Veranderende wetgeving kan belangrijke consequenties hebben voor de omvang en manier van taakuitvoering door de SRE Milieudienst. Daarom volgt de SRE Milieudienst de ontwikkelingen op de voet, om zo tijdig in te kunnen spelen op de veranderende omstandigheden. Een voorbeeld van dergelijke veranderingen is het feit dat er door het kabinet in 2009 afspraken gemaakt zijn over een betere kwalitatieve uitvoering van de milieu vergunningverlening, handhaving en toezicht. Gemeenten en provincies zullen voortaan bepaalde taken laten uitvoeren door nieuw op te richten regionale uitvoeringsdiensten. In eerste instantie was het beeld zo dat de SRE Milieudienst belast zou worden met de RUD taken. Inmiddels ziet het er naar uit dat een nieuwe gemeenschappelijke regeling opgericht gaat worden ten behoeve van de RUD Zuidoost Brabant, die naast de RUD taken ook (een deel van) de taken en activiteiten van de SRE Milieudienst gaat uitvoeren. Op dit moment is nog niet duidelijk welke activiteiten binnen de RUD uitgevoerd gaan worden en of er activiteiten achterblijven bij de SRE Milieudienst. Het risico bestaat dat een pakket van werkzaamheden overblijft dat onvoldoende synergie oplevert dan wel dat te klein is om een adequate organisatie voor in stand te houden. In dat geval dient rekening gehouden te worden met de financiële consequenties hiervan.

Voor een correcte beeldvorming t.a.v. begroting 2013, dient ook kennis genomen te worden van de volgende risico's die door het management onderkend worden:

Aansprakelijkheidsrisico's

Zoals bepaald in de Raamovereenkomst MDRE heeft het SRE zich verplicht zorg te dragen voor een adequate verzekering van financiële risico's die voortvloeien uit de door de regiogemeenten aan de SRE Milieudienst opgedragen werkzaamheden. De SRE Milieudienst voorziet jaarlijks in een adequate aansprakelijkheidsverzekering. De huidige verzekering dekt echter niet de aansprakelijkheid voor:

- Schade door of in verband met onderhandelingen over privaatrechtelijke of publiekrechtelijke overeenkomsten of de opzegging van dergelijke overeenkomsten;
- Schade die het gevolg is van het niet of niet tijdig nakomen van een overeenkomst.

Na uitgebreid onderzoek en meerdere aanvragen bij verzekeraars is gebleken dat voor deze zogenaamde contractuele aansprakelijkheid tot op dit moment geen mogelijkheid tot verzekeren bestaat. Dit houdt in dat tot die tijd, schade als gevolg van een toerekenbare tekortkoming in de uitvoering van werkzaamheden zoals deze in de deelovereenkomsten worden vastgelegd, voor rekening van de SRE Milieudienst komt. Wel verzekerd is de wettelijke aansprakelijkheid.

Bij uitvoering van bodemsaneringen sluit de SRE Milieudienst (of laat deze door de aannemers afsluiten) conform voorschrift voor het werk een constructie allrisk (CAR) verzekering af.

Voorziening Gulbergen

De in de voorziening Gulbergen aanwezige gelden zijn primair bestemd voor eindafwerking van de stortplaats en de nazorg. Van de vrijval bij eindafwerking en nazorg wordt netto maximaal € 34 miljoen (prijspeil 2001) aangewend voor investeringen in het Landgoed Gulbergen.

De contracten met Attero (Essent Milieu) en de tripartiete-overeenkomst met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Nuenen c.a. bepalen dat het SRE nooit meer besteedt dan wat in de voorziening Gulbergen beschikbaar is of komt.

Het SRE loopt derhalve geen financieel risico.

Garantstelling AVI-Moerdijk

De garantstelling voor leveringsplicht door de Brabantse gewesten van 510.000 ton brandbaar afval aan AVI-Moerdijk (voor SRE circa 210.000 ton) is ook na de verkoop van Afvalsturing en Razob aan Essent blijven bestaan. De looptijd van deze garantstelling was 15 jaar en eindigde in 2012, deze termijn is met 5 jaar verlengd tot 2017.

Overigens wordt het risico door de verkoop aan Essent wel minder, omdat Attero heeft toegezegd ook het in haar bezit zijnde brandbaar afval van buiten de provincie Noord-Brabant te verbranden in de AVI Moerdijk. Indien extra brandbaar afval dient te worden aangekocht zal dit overeenkomstig de tariefafspraken resulteren in een hogere verbrandingsprijs.

Aanleverplicht GFT afval

De zes Brabantse gewesten dienen jaarlijks een minimale hoeveelheid GFT-afval aan Essent Milieu aan te bieden om een incidentele tariefsverhoging te vermijden. Dit jaarlijkse minimum wordt gebaseerd op de aanlevering in het lopende jaar en de drie voorafgaande jaren. In het "Addendum bij het tarievenmodel GFT" is hiervoor een rekenmodel opgenomen. De Brabantbrede aanleverplicht wordt op basis van inwoneraantallen toegedeeld naar de zes gewesten, waaronder het SRE.

4.2 Financieringsparagraaf

- Inleiding

In de Wet Fido (Financiering Decentrale Overheden) en Ruddo (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van de decentrale overheden.

De treasuryfunctie wordt daarbij door de wet als volgt gedefinieerd: "het sturen en beheersen van-, het verantwoorden over-, het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's". In de wet worden voorschriften, richtlijnen en normeringen genoemd. Voorbeelden hiervan zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

Op 14 oktober 2010 is een nieuw treasurystatuut door de Regioraad vastgesteld. Dit statuut is een heldere vertaling van de Wet Fido en regelt de bestuurlijke infrastructuur voor de uitvoering van de treasuryfunctie in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Naast het treasurystatuut dient het SRE bij zowel de begroting als de jaarrekening een Financieringsparagraaf op te nemen. In deze paragraaf wordt aangegeven op welke wijze in het begrotingsjaar 2013 uitvoering wordt gegeven aan de treasuryfunctie.

- Kasgeldlimiet

Volgens de Wet Fido is het SRE verplicht te rapporteren over de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag welke het SRE maximaal kort mag lenen en wordt uitgedrukt in een percentage (8,2%) van het totaal van de uitgaven. Voor 2013 zou de kasgeldlimiet € 7,7 miljoen bedragen. Voor het SRE vormt deze norm geen risico, aangezien er geen behoefte bestaat om gelden aan te trekken.

- Renterisico

Ook geeft de Wet Fido aan dat er inzicht moet worden gegeven in het renterisico voor de komende 4 jaren. Het renterisico ontstaat bij het aflopen van leningen. Eventueel nieuw af te sluiten leningen kunnen gepaard gaan met hogere rentekosten.

Het SRE heeft twee annuïteitenleningen lopen, beide bij de BNG voor de financiering nieuwbouw Regionaal Historisch Centrum. De looptijd van beide leningen is afgestemd op de looptijd van het activum. De eerste lening loopt nog tot 2015 tegen 4,54% en bedroeg oorspronkelijk € 726.000,-. De tweede lening bedroeg oorspronkelijk € 7.079.000,- tegen een rentepercentage van 4,79%. Deze lening heeft een looptijd van 40 jaar met een renteherziening in 2015. De hoogte van de twee leningen samen ultimo 2013 is € 6,1 miljoen.

De renterisiconorm bedraagt 20% van het totaal van de uitgaven. Voor het SRE is dit € 18,9 miljoen. Het renterisico op de vaste schuld is de komende 4 jaar nihil.

- Kredietrisico van de verstrekte gelden

Voor alle middelen welke worden uitgezet voor een periode langer dan drie maanden, geldt dat de financiële onderneming of het waardepapier over ten minste een AA-rating moet beschikken. Dit overeenkomstig het Treasurystatuut. Het SRE heeft altijd een prudent beleid gevoerd, het merendeel van de gelden zijn uitgezet in solide, vastrentende beleggingsproducten in of bij de grote Nederlandse bankinstellingen.

- Treasurybeheer

De administratieve organisatie en de uitvoering vinden plaats binnen de kaders van de Wet Fido, Ruddo en het SRE Treasurystatuut.

Het beleid is gericht op een verantwoord beheer van de middelen, waarbij risico's zoveel mogelijk worden uitgesloten, de kosten zo laag mogelijk worden gehouden en het rendement vervolgens wordt geoptimaliseerd.

Voor de kredietcrisis was het beleid voornamelijk gericht op uitzettingen op korte termijn. Aangezien de korte termijn rente de afgelopen jaren steeds neerwaarts onder druk stond, is de nadruk komen te

liggen op uitzettingen op de middellange termijn. De horizon van deze laatste groep gaat niet verder dan 2016.

Van deze portefeuille is 30% van de gelden direct opeisbaar, 30% binnen 1 jaar en is 40% uitgezet op middellange termijn.

De uitzettingen op middellange termijn betreffen obligaties van Europese landen, Europese Unie en diverse Europese financiële instellingen. De gemiddelde couponrente op deze portefeuille bedraagt ruim 3,3%.

- Renteloze lening o/g Hermes Openbaar Vervoer BV

In het kader van de realisatie van het HOV-project is in 2003 door Hermes een renteloze lening verstrekt groot € 3.176.000,- door SRE af te lossen in 150 maandelijkse termijnen van rond € 21.200,-. Ultimo 2013 resteert een restantschuld van € 506.000.

Voorziening Gulbergen

De beschikbare middelen in de Voorziening Gulbergen moeten door het SRE zo goed mogelijk op middellange termijn worden belegd.

Het beheer, het beleggen van de beschikbare middelen vindt plaats met als uitgangspunten de Wet Fido en het Treasurystatuut van het SRE.

Het vermogensbeheer van de middelen in de Voorziening Gulbergen is uitbesteed aan een vermogensbeheerder, te weten Lombard Odier Darier Hentsch.

4.3 Bedrijfsvoering

Bij de discussie en besluitvorming over de toekomstige intergemeentelijke samenwerking heeft de Regioraad zich in december 2007 ook uitgesproken over de gewenste organisatiestructuur.

Gekozen is om een duidelijker onderscheid te maken in de drie diensten:

- Dienst SRE die zich richt op de uitvoering van de Regionale Agenda
- SRE Milieudienst die zich richt op de ondersteuning van gemeenten in een dienstverleningsmodel
- RHCE die zich richt op het beheer en ontsluiting van de oude archieven c.a.

Op het moment van samenstellen van deze begroting is er een discussie gaande om het (merendeel) van het takenpakket van de SRE Milieudienst op te laten gaan in een nieuwe Gemeenschappelijke Regeling in het kader van de Regionale Uitvoering Dienst (RUD). De gevolgen van de RUD-vorming voor SRE en SRE Milieudienst zullen u in een separaat voorstel worden voorgelegd.

Dienst SRE

De werkzaamheden van de dienst komen vooral voort uit de uitvoering van de Regionale Agenda 2011-2014. Om de doelstellingen uit de Regionale Agenda te kunnen realiseren moeten de mensen en middelen efficiënt en effectief worden ingezet. Hiervoor is een proces ingezet om te komen tot de vorming van een SRE dienst nieuwe stijl.

Daarin zal naast de inhoudelijke opgaven ook antwoord moeten worden gegeven op de financiële consequenties en het samenwerkingsvraagstuk.

Kwaliteitszorg

- Efficiencyverbetering o.a. door slimmer organiseren van de processtappen
- Borging van rechtmatigheidseisen in de manier van werken
Hierbij valt specifiek de invoering van een beheerssysteem risicomanagement
- Inzicht in de informatiestromen rond processen
- Vergroten vermogen om externe ontwikkelingen door te vertalen naar proceswijzigingen

Het beschrijven, verbeteren en implementeren van de werkprocessen heeft continue aandacht. De primaire en prioritaire processen zijn inmiddels beschreven en geïmplementeerd. Het jaar 2012 en 2013 staat in het teken van het invoeren van een risicomanagementsysteem

Door de implementatie van een Customer Relationship Management (CRM)systeem is de transparantie van de interne en externe organisatie vergroot. Dit hulpmiddel zal ook in 2013 verder worden geoptimaliseerd.

Financiële bedrijfsvoering

- Afstemming, samenvoeging, stroomlijnen bedrijfsvoeringsprocessen.
- Afstemming, samenvoeging, stroomlijnen P&C-cyclus (begrotingssystematiek, marap/burap).
- Versterken van (concern)controlling, zoals rechtmatigheid/doelmatigheidstoets, inkoopproces, Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), Informatievoorziening Voor Derden (IV-3).
- Naast vorenstaande reguliere activiteiten zal in 2012 /2013 de invoering van een Tax Control Framework (TCF) een belangrijk aandachtspunt zijn.
- Invoering van een nieuw financieel systeem.

Om het geheel van de uitvoering beheersbaar te houden en om tijdig te kunnen bijsturen, wordt naast begroting en jaarverslag gebruikgemaakt van de volgende instrumenten: werkprogramma (jaarlijks), managementrapportage (twee maal per jaar) en bestuursrapportage (eveneens twee maal per jaar met de kanttekening dat de eindrapportage samenvalt met het jaarverslag). Tevens wordt twee keer per jaar middels brief apart gerapporteerd over de voortgang in onder andere de personele taakstelling.

Personeelsbeleid

- Uitvoeren en optimaliseren van het beleid conform strategisch personeelsbeleidplan

Het SRE is een beleids- en procesgerichte organisatie. Het SRE richt zich op het flexibel en slagvaardig leveren van hoogwaardige en integrale producten. De besturing van de organisatie moet daarop aansluiten. Dit vraagt om een procesgestuurde organisatie i.p.v. een taakgerichte organisatie. In toenemende mate wordt daarom het accent verschoven van vakkennis bij medewerkers naar proceskennis. In 2012 is het strategische personeelsbeleid geactualiseerd. Speerpunt is de inzetbaarheid, zowel kwantitatief als kwalitatief, van medewerkers waarbij flexibiliteit van groot belang is. Mobiliteit wordt als belangrijkste HRM-instrument hiervoor ingezet.

Met de SRE Milieudienst wordt momenteel intensief samengewerkt. Op projectniveau wordt gebruikgemaakt van bij de andere diensten beschikbare deskundigheid (ladder van het SRE). De gevolgen van de vorming van een RUD kan hierin eventueel verandering brengen.

Informatievoorziening

- Verdere ontwikkeling en invoeren van de interne en externe digitale informatievoorziening.
- Uitvoeren van het informatiebeleid.
- Gebruik maken van 'sociale media' om aan vraag van gemeenten te kunnen voldoen.
- Invoering van een digitale portal, extranet, nieuwe intranetsite met "mijn SRE"-functionaliteit.

Het SRE is een kennis- en netwerkorganisatie. Dit stelt ook eisen aan de ICT-voorziening. Het primaire doel van ICT is het in stand houden van de kantoorautomatisering en een bijdrage te leveren aan een adequate informatievoorziening. 2013 zal in het teken staan van verdere digitalisering van de informatievoorziening zowel voor intern als extern gebruik. Daarnaast zal het SRE voorsorteren op de mogelijkheden van "sociale media" en zullen medewerkers zich als "netwerkers" meer kunnen profileren.

Organisatie

- Dienst SRE is een innovatieve, flexibele netwerkorganisatie.
- Optimaliseren en verbeteren van de integraliteit, openheid en samenwerking, waardoor de regio in staat is succes te behalen en ambities waar te maken.

Het Nieuwe Werken is binnen de Dienst SRE ingevoerd onder ander door het flexwerk concept en de mogelijkheid om plaatsonafhankelijk toegang te hebben tot informatiebronnen. Er zullen meer mogelijkheden gecreëerd moeten worden voor medewerkers om ook buiten het kantoor actief te kunnen zijn. Hierin moeten ze gefaciliteerd worden. Immers ze zijn voor een belangrijk deel in en ook buiten de regio werkzaam.

De dienst SRE kent een eenvoudige structuur met maar één managementlaag. Verantwoordelijkheid voor de inhoud van ons werk is bij medewerkers neergelegd. Binnen deze eenvoudige structuur is de werkwijze wel complex, omdat de werkprogramma's in samenhang en zo veel mogelijk integraal moeten worden opgepakt.

Regionaal Historisch Centrum

Het RHCe is een dienst die er voor staat om voor de aangesloten gemeenten uitvoering te geven aan een wettelijke archieftaak en daar, gelet op de eigen cultuurhistorie van het werkgebied een specifieke 'couleur locale' aan te geven. Twee aspecten zijn daarbij te onderscheiden: de beheermatige component en de publieksbediening. Waar de eerste zich relatief makkelijk laat vertalen in en naar landelijk vastgestelde regels en normen, is voor het tweede veeleer een goed ontwikkeld antenn gevoel richting publiek en politiek van belang.

Doelmatigheid in de inzet van personele, financiële en facilitaire middelen is en blijft het kernbegrip. Wel moet geconstateerd worden dat de publieksverwachting niet altijd strookt met de door de aangesloten gemeenten ter beschikking gestelde middelen. Via het vinden van aanvullende middelen binnen lokale, regionale, provinciale en landelijke (subsidie)trajecten en via het aangaan van samenwerkingsconstructies wordt veelal geprobeerd dat gat te dichten.

Kwaliteitszorg

Het optimaliseren van de werkprocessen is een permanent punt van aandacht evenals het uitvoeren van de wettelijke archieftaken, met inbegrip van de daarbij gedefinieerde landelijke kwaliteitsnormen. Wat betreft de publieke dienstverlening wordt jaarlijks geparticipeerd in landelijke klanttevredenheidsonderzoeken.

Financiële bedrijfsvoering

Het feit dat het RHCe nog steeds een forse taakstelling kent waar het gaat om het kunnen invullen van de toegewezen fte's geeft al aan dat er al sedert jaar en dag een strak financieel beleid wordt aangehouden.

Personeelbeleid

De dienst RHCe, als organisatie in overgang van klassiek beheer naar (pro-)actieve erfgoeddienst, zal 'slim' om moeten gaan met de personele inzet bij taken die daarbij sowieso op zijn pad komen. Daarnaast moet ingespeeld kunnen blijven worden op een nog steeds sterk veranderende cultuurhistorische omgeving.

Zaak is het dan om via het aanbieden van scholing een breed inzetbaar en gemotiveerd personeelsbestand te generen. Tegelijkertijd is het van belang om opgebouwde kennis en ervaring langere tijd aan de organisatie te binden maar ook om, gelet op de huidige leeftijdsopbouw tijdig en adequaat te 'investeren' in jonge(re) medewerkers. Een aantrekkelijk werkgeverschap door het aanbieden van goede arbeidsvoorwaarden, opleidingsmogelijkheden en aantrekkelijk werk is daarbij van groot belang.

Informatievoorziening

Digitalisering van archiefinformatie op het snijvlak van belangen van materieel beheer én van publieksbediening is een al enige jaren lopend traject. Waar mogelijk wordt daarbij aansluiting gezocht bij binnen de aangesloten gemeenten lopende trajecten en provinciale en landelijke (innovatieve) trajecten.

Communicatie

Het RHCe, als publieksdienst bij uitstek van het Samenwerkingsverband heeft alle belang bij een sterke P.R. en communicatiebeleid, niet alleen naar het brede publiek maar ook richting de aangesloten gemeenten. In het laatste geval wordt veelal gebruik gemaakt van archiefconsulenten. In onze contacten richting onze bezoekers (fysiek en virtueel) spelen media als kranten, radio, televisie en multimedia een cruciale rol.

SRE Milieudienst

In de Regioraadsvergadering van 20 december 2007 heeft de besluitvorming in het kader van de regionale agenda plaatsgevonden. Onderdeel hiervan was het besluit om de SRE Milieudienst zich te laten ontwikkelen tot een servicedienst voor gemeenten. De huidige discussie omtrent de regionale agenda bevestigt en versterkt dit besluit en heeft niet geleid tot bijstelling van de ontwikkelingsrichting van de SRE Milieudienst. Het beleid van de SRE Milieudienst is er dan ook op gericht om zich, rekening houdend met alle omgevingsinvloeden, te ontwikkelen tot een adviesbureau dat gemeenten ondersteunt op een breed scala van terreinen. Deze ontwikkeling ligt in het verlengde van de uitbreiding van de activiteiten die de afgelopen jaren is ingezet. Deze strategie betreft staand beleid. Mogelijk dat de ontwikkelingen rondom de RUD-vorming leiden tot aanpassing van dit beleid.

Kwaliteitszorg

Zowel voor de opstelling als de uitvoering van de strategie maakt de SRE Milieudienst gebruik van een ISO gecertificeerd kwaliteits- en milieumanagementsysteem volgens respectievelijk de ISO 9001 en de ISO 14001 norm. Daarnaast is de dienst ook nog gecertificeerd volgens VCA op het gebied van arbozorg. De komende tijd zal aandacht geschonken worden aan het verder ontwikkelen van het kwaliteitsmanagementsysteem, waardoor er sprake zal zijn van een ketenoriëntatie. De relaties met samenwerkingspartners, milieudiensten, leveranciers en klanten zullen verder versterkt worden door samen met deze partijen inspanningen te verrichten op het gebied van productontwikkeling, structurele evaluatie en benchmarking. Overigens is in 2011 de certificering voor zowel ISO en VCA weer verlengd.

Personeelsbeleid

Om in de huidige veranderende omstandigheden (individualisering, vergrijzing, tijdelijke afnemende vraag, nieuwe producten en opdrachtgevers) te kunnen voorzien in een goede en flexibele bezetting, investeert de SRE Milieudienst in haar medewerkers door een passend opleidingsprogramma. Wel is als gevolg van bezuinigingen dit programma gereduceerd t.o.v. 2010 en 2011. Aandacht zal ook in 2013 vooral uitgaan naar de bewustwording bij medewerkers dat een professioneel adviesbureau niet alleen goede producten levert, maar ook goede service en dat er vooral ook sprake dient te zijn van een goede relatie met de individuele opdrachtgevers op elk niveau. Dit zijn voorwaarden om te kunnen fungeren als steun en toeverlaat voor de opdrachtgevers. Ook in 2013 zal de SRE Milieudienst er naar blijven streven om de flexibele schil van arbeidskrachten in de vorm van inhuur en tijdelijke arbeidscontracten, die in 2011 als gevolg van de afgenomen vraag voor een deel is afgebouwd, weer op peil te brengen.

Organisatiestructuur

In 2010 en 2011 is hard gewerkt aan de implementatie van de nieuwe organisatiestructuur, waarbij de organisatie is ingedeeld naar productgerichte teams. In goed overleg met de Ondernemingsraad is deze nieuwe structuur per 1 januari 2011 ingevoerd. In de loop van 2011 is als gevolg van bezuinigingsmaatregelen, die noodzakelijk waren in verband met de afgenomen vraag, en terugname van werk door de gemeente Eindhoven, een aantal teams gecombineerd waardoor er met minder management volstaan kan worden. In 2012 zal gewerkt worden volgens deze aangepaste setting. De Milieudienst werkt volgens het principe van integraal management. De afdelingsmanagers zijn dan ook verantwoordelijk voor de complete bedrijfsvoering binnen hun organisatieonderdeel. Zij worden op het gebied van de bedrijfsvoering ondersteund door teamcoördinatoren van hun afdeling. Op het gebied van financiën, bedrijfsvoering, ICT, accountmanagement en personeel en organisatie worden zij ondersteund door de medewerkers van de directiestaf.

Informatie en automatisering

De SRE-brede ICT taken zijn ondergebracht bij de SRE Milieudienst. In 2010 is een meerjarenbeleidsplan ICT voor de SRE Milieudienst opgesteld, met daarin een aantal speerpunten. Dit heeft geleid tot een werkprogramma 2011-2014 met projecten om deze strategie te realiseren. Vervolgens is een ICT-architectuurplan opgesteld waarin de samenhang van alle activiteiten is weergegeven, en waarin een tijdspad is opgenomen. De investeringen die m.n. voor 2011 en 2012 gepland zijn, zullen ook voor de dienst SRE ingezet worden. De laatste onderdelen van deze investeringen vindt plaats in 2013. Hoofddoel blijft steeds het up-to-date houden van de kantoorautomatisering en het zorg dragen voor een adequaat functionerend netwerk en bedrijfsapplicaties waardoor de medewerkers worden ondersteund bij de uitvoering van hun taken.

Tevens is onderzocht welke risico's het SRE loopt bij dataverlies en discontinuïteit van systemen. Er zal worden geïnvesteerd in back-up systemen en er zal een Disaster Recoveryplan worden opgesteld.

Financiële bedrijfsvoering

De Milieudienst werkt met een planning- en controlcyclus die uit vier elementen bestaat. Startpunt is de begroting die, eenmaal vastgesteld voor een bepaald jaar, verder uitgewerkt en geactualiseerd wordt in het dienstplan/werkprogramma. Dit dienstplan wordt verder geconcretiseerd in de afdelingsplannen. Deze worden op hun beurt weer omgezet in PPP's (Persoonlijke Prestatie Plannen) voor de individuele medewerkers. Als stuurinformatie ontvangen de afdelingsmanagers periodieke rapportages Maraps. In deze Maraps wordt maandelijks (op drie niveaus, dienst, afdeling en team) de actuele status gerapporteerd t.o.v. dienstplan. Daarbij wordt gebruik gemaakt van prestatie-indicatoren.

Voorziening Gulbergen

De Regioraad heeft het beheer en de beschikkingsmacht over de gelden in het kader van de verkoop van de aandelen van NV Razob overgedragen aan het Dagelijks Bestuur. Daartoe is de adviescommissie "Voorziening Gulbergen", onder voorzitterschap van de portefeuillehouder Gulbergen, ingesteld. Vanuit het Dagelijks Bestuur maakt ook de portefeuillehouder financiën deel uit van deze commissie. Deze commissie adviseert het Dagelijks Bestuur over de ingediende plannen, onttrekking aan de beschikbare middelen en de wijze van beleggen van deze gelden.

In het rapport "Organisatie van het beheer van de voorziening Razob"¹ is de organisatie van het beheer vastgelegd.

Voor de ambtelijke ondersteuning van de adviescommissie is een beleidsmatig en een financieel adviseur voorziening Gulbergen aangewezen.

De Jaarrekening Voorziening Gulbergen wordt jaarlijks vastgesteld.

4.4 Verbonden partijen

Brainport Development NV

Brainport Development NV is ontstaan uit de fusie tussen NV REDE (Rede) en Brainport Operations BV(BPO). Het betreft een vennootschap met Triple Helix-aandeelhouders, waarbij het overheidsaandeel 50% is.

Brainport Development is gericht op het structureel verankeren van de Brainport-strategie.

De financiering van Brainport Development is tot en met 2012 gegarandeerd middels een financieringsconvenant.

Gelet op de regionale opgave van Brainport Development wordt de financiering (net als eerst met Rede) verkregen via een inwonerbijdrage en zal het SRE als enige subsidiënt optreden.

De drie gemeenten (Eindhoven, Helmond en Veldhoven) die ook in het aandelenkapitaal van Brainport Development NV deelnemen, worden op grond van de gemeenschappelijke regeling een extra bijdrage gevraagd op basis van hun specifiek belang. In 2012 loopt de overeenkomst af. Afhankelijk van de onderhandelingen met de huidige partners is eventueel mogelijk dat nieuwe partners toetreden.

Er zijn voor het SRE een aantal instrumenten voor de beïnvloeding van en de sturing op het nieuwe ontwikkelbedrijf:

- Aan de voorkant, als het gaat om het programma en de aard van de activiteiten. Dit gebeurt door de afgesproken consultatie over het jaarplan, SRE vertegenwoordiging in het bestuur van de Stichting Brainport en door onze formele rol als aandeelhouder.
- Bij de financiering, waarbij het gaat om de omvang van de uit te voeren activiteiten in relatie tot het budget.
- En bij de afstemming met de eigen activiteiten, dus bij de wijze van uitvoering. Hierbij speelt het coördinerend overleg een cruciale rol.

Er vindt een periodiek coördinerend overleg plaats tussen de directie van Brainport Development en de participanten in het aandelen kapitaal (op managementniveau) vanuit de in de Stichting Brainport vertegenwoordigde partijen. In dit inhoudelijke overleg worden nieuwe initiatieven besproken en vindt tussen partijen afstemming plaats. Daarnaast dient dit overleg om de jaarplannen mee voor te bereiden en om er voor zorg te dragen dat de eenmaal door het bestuur van de Stichting Brainport vastgestelde plannen, goed verankerd worden in de diverse achterbannen.

Breedband Regio Eindhoven B.V.

Op initiatief van het Regionaal Breedband Consortium Zuidoost-Brabant (RBC), bestaande uit circa 20 maatschappelijke organisaties en enkele bedrijven, is een breedbandring (glasvezelinfrastructuur) in Eindhoven, met uitlopers naar Geldrop-Mierlo, Veldhoven en Helmond gerealiseerd, waarop ook eigen vestigingen zijn aangesloten. Hiertoe zijn opgericht de Stichting Glasrijk en de exploitatiemaatschappij Breedband Regio Eindhoven BV.

Het SRE, een van de "Founding Fathers", heeft een zetel in het Algemeen Bestuur van de Stichting Glasrijk en is aandeelhouder in de Breedband Regio Eindhoven BV tot maximaal 136.000 gewone aandelen van nominaal € 1,-. Het SRE streeft naar regionale opschaling van de breedbandring in Eindhoven.

¹ Inmiddels gewijzigd in de voorziening Gulbergen.
27537-29057\CDE\HSW\1-60

SkVV

Het SkVV is een koepelorganisatie voor de WGR+ regio's op het gebied van mobiliteit. Het SRE is aangesloten bij het SkVV en de portefeuillehouder Mobiliteit van het SRE heeft zitting in de Portefeuillehoudersoverleg SkVV.

Het SRE betaalt jaarlijks een bijdrage aan SkVV, conform de SkVV verdeelsleutel (naar inwoneraantallen). De begroting wordt jaarlijks vastgesteld in het Portefeuillehoudersoverleg SkVV.

De WGR+ per 1 januari 2013 op te bestaan, wat zal leiden tot een ontvlechting van SkVV.

4.5 Grondbeleid

In de Gemeenschappelijke regeling is vastgelegd dat voor de realisering van een uitvoeringsprogramma behorende bij een door de Regioraad vastgesteld beleidsdocument eventueel gronden kunnen worden verworven. Tot op heden is hiervan geen gebruik gemaakt.

Voorziening Gulbergen

Om het Landgoed Gulbergen te kunnen realiseren, moeten de betreffende gronden in eigendom komen van het SRE. Contractueel worden de gronden in erfpacht gegeven aan Essent.

OVERZICHT

GEMEENTELIJKE BIJDRAGEN

SRE		OVERZICHT GEMEENTELIJKE BIJDAGEN 2013 in €							
		DIENST SRE			RHCe				
GEMEENTE	Aantal inwoners 1-1-2012*	Algemene bijdrage **	Brainport Development	SRE Stimulerings- fonds	Aantal meters	Opslag en beheer (m1)	Toezicht	Open- baarheid (m1)	Totale bijdrage 2013
Inwonerbijdrage 2013		€ 7,662	€ 2,029	€ 3,554		€ 215,346	€ 0,630	€ 74,710	
Asten	16.415	125.773	33.298	58.339	180	38.762	10.349	13.448	279.969
Bergeyk	18.122	138.852	36.761	64.406	251	54.052	11.425	18.752	324.248
Best	28.698	219.887	58.214	101.993	240	51.683	18.093	17.930	467.800
Bladel	19.582	150.039	39.722	69.594	252	54.267	12.345	18.827	344.796
Cranendonk	20.433	156.560	41.449	72.619	234	50.391	12.882	17.482	351.382
Deurne	31.767	243.402	64.440	112.900	436	93.891	20.027	32.574	567.234
Eersel	18.172	139.236	36.862	64.583	229	49.314	11.457	17.109	318.561
Eindhoven	217.398	1.665.724	440.996	772.632	3.665	789.243	137.058	273.814	4.079.468
Geldrop-Mierlo	38.669	296.286	78.441	137.430	399	85.923	24.379	29.809	652.267
Gemert-Bakel	29.026	222.400	58.880	103.158	0	0	0	0	384.438
Heeze-Leende	15.358	117.674	31.154	54.582	227	48.884	9.682	16.959	278.936
Helmond	88.766	680.134	180.064	315.474	2.051	441.675	55.962	153.231	1.826.540
Laarbeek	21.611	165.586	43.838	76.805	323	69.557	13.625	24.131	393.542
Nuenen c.a.	22.553	172.803	45.749	80.153	199	42.854	14.219	14.867	370.646
Oirschot	17.865	136.883	36.240	63.492	435	93.676	11.263	32.499	374.053
Reusel-De Mierden	12.654	96.956	25.669	44.972	164	35.317	7.978	12.253	223.144
Someren	18.587	142.415	37.704	66.058	234	50.391	11.718	17.482	325.769
Son en Breugel	15.826	121.260	32.103	56.246	85	18.304	9.977	6.350	244.242
Valkenswaard	30.672	235.012	62.219	109.008	295	63.527	19.337	22.040	511.143
Veldhoven	43.884	336.243	89.020	155.964	235	50.606	27.667	17.557	677.057
Waalre	16.506	126.471	33.483	58.662	152	32.733	10.406	11.356	273.110
Totaal	742.564	5.689.596	1.506.307	2.639.072	10.286	2.215.050	449.849	768.471	13.268.345

* Voorlopige opgaven gemeenten

** In de algemene bijdrage is € 0,041 geoormerkt voor het onderhoud aan de recreatieve routestructuren

MEERJARENRAMING PROGRAMMA'S

SRE Meerjarenraming 2013-2016 *

Programma	Begroting 2013			Begroting 2014			Begroting 2015			Begroting 2016		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Bestuurlijke samenwerking	12.016	11.100	-916	12.016	11.100	-916	12.016	11.100	-916	12.016	11.100	-916
Economie	9.547	6.839	-2.708	9.547	6.839	-2.708	9.547	6.839	-2.708	9.547	6.839	-2.708
Fysieke leefomgeving	52.777	49.457	-3.320	52.777	49.457	-3.320	52.777	49.457	-3.320	52.777	49.457	-3.320
Sociale leefomgeving	896	189	-708	896	189	-708	896	189	-708	896	189	-708
Service												
- RHCe	3.650	3.242	-408	3.650	3.242	-408	3.650	3.242	-408	3.650	3.242	-408
- SRE Milieudienst	15.273	15.273	0	15.273	15.273	0	15.273	15.273	0	15.273	15.273	0
Voorziening Gulbergen	165	165	0	165	165	0	165	165	0	165	165	0
Totaal programma's	94.326	86.264	-8.061	94.326	86.264	-8.061	94.326	86.264	-8.061	94.326	86.264	-8.061
Financiering en algemene dekkingsmiddelen												
Gemeentelijke algemene bijdragen	0	5.938	5.938	0	5.690	5.690	0	5.690	5.690	0	5.690	5.690
Taakstelling bezuinigingsoperatie	-363	0	363	-340	0	340	0	0	0	0	0	0
Verlaging (apparatuur)kosten a.g.v. invulling taakstelling	0	0	0	-271	0	271	-612	0	612	-612	0	612
Saldo financieringsfunctie	316	1.976	1.660	316	1.976	1.660	316	1.976	1.660	316	1.976	1.660
Onvoorzien dienst SRE	25	0	-25	25	0	-25	25	0	-25	25	0	-25
Onvoorzien RHCe	20	0	-20	20	0	-20	20	0	-20	20	0	-20
Onvoorzien SRE Milieudienst/ resultaat	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat voor bestemming	94.323	94.178	-145	94.075	93.930	-145	94.075	93.930	-145	94.075	93.930	-145
Mutatie reserves	0	145	145	0	145	145	0	145	145	0	145	145
Resultaat na bestemming	94.323	94.323	0	94.075	94.075	0	94.075	94.075	0	94.075	94.075	0

* Bedragen in € * 1.000 op basis van constante prijzen.

**STAAT VAN VASTE ACTIVA
EN
EMU SALDO**

Staat van materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde per 1 jan. 2013	Invest-/ desinvest- eringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde per 31 dec. 2013
Gronden en terreinen	626.340	-	-	626.340
Woonruimten	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	6.355.799	-	209.427	6.146.372
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	-	-	-	-
Vervoermiddelen	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	512.795	-	204.031	308.764
Overige materiële vaste activa	960.518	-	280.782	679.736
Totaal algemeen	8.455.452	0	694.240	7.761.212
recapitulatie per dienst				
Dienst SRE	277.160	-	88.826	188.334
Regionaal Historisch Centrum	6.978.292	-	283.414	6.694.878
SRE Milieudienst	1.200.000	-	322.000	878.000
Totaal algemeen	8.455.452	0	694.240	7.761.212

EMU-saldo

in € 1.000	begroting 2012	begroting 2013	meerjaren- ramingen 2014
Resultaat voor bestemming	840-	1.900-	1.900-
Afschrijvingen	1.045	694	750
Dotaties voorzieningen/voortuontvangen	61.955	52.910	50.300
Investerings	337-	-	500-
idem ontvangen bijdragen derden			
Desinvesteringen			
Boekwinst op desinvesteringen			
Uitgaven aan aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken ed.			
Verkoopopbrengsten van grond			
Boekwinst op grondverkoop			
Betalings ten laste van de voorzieningen ca	67.193-	54.910-	57.400-
Betalings die niet via de exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves			
Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen			
Berekend EMU-Saldo	5.370-	3.206-	8.750-

**STAAT VAN RESERVES EN VOORZIENINGEN
EN
VOORUITONTVANGEN SUBSIDIES**

Staat van reserves

Omschrijving:	Saldo per 1 jan. 2013	Resultaatbestemming lopend boekjaar		Resultaatbestemming vorig boekjaar		Saldo per 31 dec. 2013
		Toevoeging	Onttrekking	Toevoeging	Onttrekking	
<u>Algemene reserves:</u>						
Algemene reserve Dienst SRE	3.000.000	0	0	0	0	3.000.000
Algemene reserve RHCE	340.234	0	0	0	0	340.234
Algemene reserve SRE Milieudienst	2.097.726	0	0	0	0	2.097.726
						0
Totaal algemene reserves	5.437.960	0	0	0	0	5.437.960
						0
<u>Bestemmingsreserves</u>						0
Volkshuisvesting	4.870.960	0	0	0	0	4.870.960
Rente egalisatie	1.199.609	0	0	0	0	1.199.609
Conservering archieven RHCE	144.529	0	0	0	0	144.529
Personele kosten (per dienst)	1.636.114	0	0	0	0	1.636.114
Totaal bestemmingsreserves	7.851.212	0	0	0	0	7.851.212
TOTAAL VAN DE RESERVES	13.289.172	0	0	0	0	13.289.172

Staat van voorzieningen

Omschrijving	Saldo per 1 jan. 2013	Toevoeging	Aanwending	Saldo per 31 dec. 2013
Regionaal stimuleringsfonds	13.330.741	3.296.000	3.296.000	13.330.741
Rente egalisatie BWS	439.867	50.000	86.004	403.863
Financieringsfonds Strategische Projecten	3.940.386	5.000.000	5.000.000	3.940.386
Groot onderhoud gebouwen RHCE	193.131	31.100	50.000	174.231
Verlofspaarregeling	80.135	0	0	80.135
Subtotaal van de voorzieningen	17.984.260	8.377.100	8.432.004	17.929.355
Voorzieningen in het kader van overname Razob				
Overnamesom RAZOB	121.191	0	0	121.191
Voorziening Gulbergen				
Gulbergen	4.289.159	0	4.289.159	0
TOTAAL VAN DE VOORZIENINGEN	22.394.609	8.377.100	12.721.162	18.050.546

Staat van vooruitontvangen subsidies

Omschrijving	Saldo per 1 jan. 2013	Toevoeging	Aanwending	Saldo per 31 dec. 2013
Regionaal mobiliteitsfonds	117.190.111	44.532.802	42.189.000	119.533.913
TOTAAL	117.190.111	44.532.802	42.189.000	119.533.913